

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський національний аграрний університет
Освітня програма	37219 Харчові технології
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	181 Харчові технології

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	151
Повна назва ЗВО	Сумський національний аграрний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	04718013
ПІБ керівника ЗВО	Ладика Володимир Іванович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.snau.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/151>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	37219
Назва ОП	Харчові технології
Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	181 Харчові технології
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Термін навчання на освітній програмі	4 р. 0 міс.
Форми здобуття освіти на ОП	заочна, очна вечірня, очна денна
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Факультет харчових технологій
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	40021, м. Суми, вул. Герасима Кондратьєва, 160
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	Доктор філософії з харчових технологій
Мова (мови) викладання	Українська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	206072
ПІБ гаранта ОП	Мельник Оксана Юріївна
Посада гаранта ОП	доцент
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	Oksana.melnyk@snau.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(099)-367-14-18
Додатковий телефон гаранта ОП	+38(099)-432-80-72

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

Підготовка наукових кадрів, безумовно, є невід'ємною складовою загальної системи освіти. Відповідно до Зальцбургських принципів (<https://eua.eu/downloads/publications/salzburg%20ii%20recommendations%202010.pdf>), така підготовка не може бути якісною в умовах відсутності критичної маси дослідників, які спільно працюють в одному руслі наукового пошуку. Факультет харчових технологій розпочав свою діяльність у 1999 році, якісний склад та кадровий потенціал факультету об'єднано у 4 кафедри, 2 з яких є випусковими. На даний момент на факультеті працюють 5 доктори наук, 15 – кандидатів технічних наук. У 2016 році було здійснено перший набір здобувачів для навчання в аспірантурі згідно Постанови Кабінету Міністрів України № 261 від 23.03.2016 «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук», яким регулюється зміст і форма нових структурованих програм підготовки в аспірантурі. У 2019 році згідно з меморандумом про співпрацю з КНР на навчання було прийнято китайських аспірантів для підготовки кваліфікованих фахівців з міжнародною комунікативною компетентністю та конкурентоспроможністю на міжнародному рівні. Як відомо, підготовка наукових кадрів складається з декількох важливих складових, що включають в себе в основному теоретичні та експериментальні дослідження, створення дослідних зразків, не тільки виконання досліджень, а й презентацію отриманих результатів, популяризацію наукових знань та комерціалізацію власних розробок. Крім того, здобувач повинен працювати у великій науковій групі, вміти спілкуватися з різними цільовими аудиторіями, мотивувати та керувати роботою інших для досягнення поставлених цілей, мати педагогічну майстерність для навчання студентів та демонстрації професійних вмінь. Все це було враховано при розробленні освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії. Конкурентні переваги ОНП полягають у системному підході до підготовки докторів філософії, які здатні в симбіозі поєднувати наукову діяльність, затребувану бізнесом, практичне впровадження та педагогічне вміння результати своєї роботи впровадити у навчальний процес для залучення талановитої молоді до наукового пізнання та застосування здобутих знань у практичній діяльності. Навчання аспірантів-іноземців дозволяє розширити міжнародне співробітництво,

виконувати інтернаціональні наукові проекти та здійснювати крос-культурні комунікації. Таким чином, вирішення питання формування особистості фахівця, здатного вирішувати актуальні, складні нестандартні науково-прикладні завдання в галузі харчових виробництв, що передбачають удосконалення існуючих та створення нових технологій стало нагальною потребою. Саме задля задоволення потреб ринку праці у даній сфері на базі існуючої наукової школи за спеціальністю 181 «Харчові технології» було розроблено та запроваджено ОНП підготовки доктора філософії.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року та набір на ОП

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року			У тому числі іноземців		
			ОД	ОВ	З	ОД	ОВ	З
1 курс	2019 - 2020	7	6	1	0	5	0	0
2 курс	2018 - 2019	3	3	0	0	1	0	0
3 курс	2017 - 2018	1	1	0	0	0	0	0
4 курс	2016 - 2017	3	2	0	0	0	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	39271 Харчові технології
перший (бакалаврський) рівень	7797 Харчові технології
другий (магістерський) рівень	6714 Технології зберігання, консервування та переробки молока 7366 Технології харчування 7532 Технології зберігання, консервування та переробки м'яса 6804 Технологія харчування
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	37219 Харчові технології

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	364780	243185
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	364780	243185
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	320	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОНП_181 Харчові технології.pdf</i>	5+RmHE8sMUyVs+/b+9Xx/0VpHLNdp103hwr/Qrr/OVU=
Навчальний план за ОП	<i>НП_181_XT_2019.pdf</i>	hNgrurob/+6vmOFMfr7nQ8p0g9AFKG5/oAOPWw/Pcv0=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Лист подяки.pdf</i>	6StX1PD8uy45OWM8MqNluPLa2dWvILfTSfLx3ue5yvQ=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

Цілями ОП є підготовка висококваліфікованих науково-педагогічних кадрів, здатних до дослідницько-інноваційної, науково-педагогічної діяльності та розв'язання актуальних проблем харчової промисловості. Характерною особливістю ОП є її зміст; поєднання фахової і загальної підготовки; актуальні напрями досліджень; методи і принципи наукового дослідження та їх застосування на практиці; освітні інноваційні процеси; основи сучасної наукової комунікації; мовна підготовка та педагогічна практика. Зокрема, ОП дозволяє здобувачам вищої освіти набути наукових, дослідницьких, інноваційних компетентностей, поглибити освітньо-наукову складову професійної діяльності. Унікальність ОП «Харчові технології» полягає у проблематиці, що вирішується, а також здатності здобувачів вирішувати важливі задачі харчової промисловості, зокрема удосконалення та розроблення інноваційних, ресурсозберігаючих технологій харчових продуктів; застосування у виробництві процесів, що не наносять шкоду навколишньому середовищу; забезпечення економічності і надійності функціонування технологічних процесів, пошук нових видів сировини та переробка вторинних продуктів харчового виробництва; удосконалення способів і засобів контролю якості продуктів. Особливістю освітньої програми «Харчові технології» полягає у підготовці фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі дослідницько-інноваційної діяльності, шляхом поєднання сучасних методів навчання та наукових досліджень відповідно до потреб агропромислового сектору України та держави в цілому.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Цілі ОП «Харчові технології» щодо підготовки висококваліфікованих фахівців в області харчових технологій повністю співпадають із стратегічними цілями розвитку та місією СНАУ, що полягає у створенні якісних умов для забезпечення повноцінної освіти шляхом поєднання сучасних методів навчання та наукових досліджень відповідно до потреб агропромислового сектору України, держави, науки, економіки та культури в цілому (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty/strategiya2015-2020.pdf>). Сьогодні професійна підготовка науково-педагогічних працівників у сфері харчових технологій дозволяє забезпечити досягнення сталою розвитку агропромислового комплексу та переробної галузі на місцевому, регіональному та державному рівнях. Відповідність мети ОП стратегії СНАУ полягає у розвитку та якісному поєднанні експертних знань, прикладних компетентностей та управлінських навичок, які є надважливими в умовах динамічного розвитку суспільства. Саме такий інноваційний підхід є безпосереднім втіленням місії університету у ефективній інтеграції науки, освіти та практики, організації та розвитку інновацій у сфері виробництва та управління якістю і безпечністю харчових продуктів. Місію та стратегію розвитку Сумського національного аграрного університету на 2015-2020 роки наведено на офіційному сайті університету.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП:

- здобувачі вищої освіти та випускники програми

Акредитація ОП є первинною, тому інтереси цієї групи стейкхолдерів були враховані шляхом консультацій з випускниками інших програм.

На перспективу для врахування інтересів здобувачів до проектної та робочої груп по перегляду ОП було включено здобувача Кошель О.Ю.

- роботодавці

Інтереси цієї групи стейкхолдерів враховані в орієнтації ОП на формування професійних компетентностей співробітників ЗВО, наукових установ, підприємств харчової промисловості. Потреби роботодавців відображені в програмних результатах навчання у більш поглибленому вивченні дисциплін, спрямованих на формування дослідницьких та викладацьких компетентностей, зокрема: «Управління науковими проектами», «Сучасні досягнення харчової науки», «Педагогічна практика», «Інновації в галузі», «Управління якістю харчової продукції».

Програма базується на новітніх наукових досягненнях науки і техніки із врахуванням особливостей підготовки фахівців у галузі харчових виробництв, які забезпечують формування та реалізацію державної політики у галузі переробки сільськогосподарської сировини та виробництва продуктів харчування.

Зворотній зв'язок з роботодавцями здійснюється шляхом проведення щорічних спільних заходів, конференцій та круглих столів з представниками провідних підприємств харчової промисловості, виставок-ярмарків, наукових установ, а також бізнесу, договорів про співробітництво, досліджень відкритих джерел та опитувань.

- академічна спільнота

Дана ОП була обговорена академічною спільнотою, що здійснюють підготовку докторів філософії в інших ЗВО за аналогічними ОП. Комунікації здійснювалися із представниками інших академічних установ України (Харківським державним університетом харчування та торгівлі, Національним університетом харчових технологій, Одеською національною академією харчових технологій) та зарубіжжя (Університетом прикладних наук Вайенштефан (Німеччина), Варшавським університетом природничих наук (Польща), Сіанським технологічним університетом, Хенанським інститутом науки та технологій (КНР)). Були висунуті пропозиції щодо формулювання загальних та фахових компетентностей освітніх компонентів із урахуванням вимог щодо підготовки фахівців, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі, аналізувати дослідницькі проекти, співпрацювати з іншими дослідниками, працювати в міждисциплінарній команді та передавати професійні знання. Працівники університету залучені до виконання міжнародних проектів <https://snau.edu.ua/mizhnarodni-proekty/>, результати яких використовуються під час перегляду структури та змісту ОП: Еразмус+;

Програма академічного обміну Melvana AKU20202021; Німецька служба академічних обмінів (DAAD).

- інші стейкхолдери

Для врахування інтересів та пропозицій стейкхолдерів під час формулювання мети та програмних результатів ОП створено робочу групу, до складу якої увійшли члени проектної групи ОП, групи забезпечення ОП, роботодавці, здобувачі вищої освіти (розпорядження декана факультету харчових технологій Радчука О.В. від 03.02.2020 № 5/1).

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Враховуючи специфіку ОНП, цілі та програмні результати навчання чітко відображають направленість на вирішення наукових завдань, здійснення розробок з метою вдосконалення технологій виробництва, оновлення та розширення номенклатури продовольчих товарів, поліпшення їх якості. Оскільки харчова промисловість лишається одним із лідерів серед промислових галузей у здійсненні інновацій, інноваційна діяльність у галузі спрямована на використання результатів наукових досліджень для розвитку виробництва та розширення асортименту функціональних продуктів харчування, дефіцит яких має місце нині на продовольчому ринку, вивчення нових видів аграрної сировини для підприємств і галузей харчової промисловості, розроблення та впровадження сучасних мало- і безвідходних, ресурсозберігаючих і екологічно безпечних технологій перероблення продовольчої сировини та випуску високоякісних і конкурентоспроможних продуктів харчування. Ці потреби спеціальності відображені у програмних результатах навчання (ПРН 10, ПРН 12, ПРН 13, ПРН 15, ПРН 16). Все це свідчить про стійку тенденцію розвитку спеціальності. Це обумовлює актуальність та підвищення попиту на фахівців, які володіють знаннями і здатні розв'язувати комплексні проблеми в сфері харчових технологій. Особливості новітніх тенденцій розвитку спеціальності враховуються під час щорічного перегляду програм навчальних дисциплін ОНП за результатами моніторингу вступної кампанії, професійних дискусій з академічною спільнотою (на науково-практичних конференціях, конкурсах наукових робіт, круглих столах тощо).

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Протягом навчання за ОНП «Харчові технології» здобувачі вищої освіти отримують затребувані ринком праці професійні навички до розв'язання комплексних проблем в галузі.

Важливим фактором розвитку сегменту ринку праці для фахівців у галузі харчових технологій є розширення сітки харчових підприємств та закладів ресторанного господарства, державних наукових установ контролю якості та безпечності харчових продуктів. Це було враховано в наступних програмних результатах навчання – ПРН 8, ПРН 10. Тенденції розвитку галузі, що відслідковуються через участь викладачів факультету харчових технологій та здобувачів вищої освіти за даною ОНП в міжнародних проєктах, також враховано при формулюванні ПРН 5, ПРН 17, зокрема щодо іншомовної підготовки здобувачів ВО, їх здатності до пошуку, оброблення, аналізу сучасних наукових досягнень, синтезу, надання пропозицій та рекомендацій.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП було враховано досвід іноземних програм: Університету прикладних наук Вайенштефан (Німеччина), Варшавського університету природничих наук (Польща), Сіанського технологічного університету, Хенанського інституту науки та технологій (КНР). Крім того член проєктної групи Мазуренко І.К. має досвід роботи у ЗВО Китаю, в яких приймав участь у навчальному процесі та проводив роботу з аспірантами.

Також під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП було враховано рекомендації що надає Британська агенція забезпечення якості (QAA).

(https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/subject-benchmark-statements/subject-benchmark-statement-agriculture-horticulture-forestry-food-nutrition-and-consumer-sciences.pdf?sfvrsn=28f2c881_7)

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

На етапі розробки ОНП та на даний момент стандарт вищої освіти підготовки докторів філософії за спеціальністю 181 «Харчові технології» відсутній.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

Основним документом, який визначав вимоги до ОНП на третьому рівні вищої освіти на момент розроблення ОП, був Порядок підготовки докторів філософії та докторів наук, затверджений постановою Кабінету міністрів України № 261 від 23 березня 2016.

Тому ОНП була сформована відповідно до вимог цього порядку та НРК для 9 рівня. Змістовне наповнення програмних результатів навчання ОНП «Харчові технології» відповідає вимогам Національної рамки кваліфікацій дев'ятого кваліфікаційного рівня за такими дескрипторами:

- знання (концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності) – ПРН 1, ПРН 2, ПРН 3, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 7, ПРН 8;
 - уміння (спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики; започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності; критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей) – ПРН 9, ПРН 10, ПРН 11, ПРН 12, ПРН 13, ПРН 14, ПРН 15, ПРН 16;
 - комунікація (вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому; використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях) – ПРН 17, ПРН 18;
 - відповідальність і автономія (демонстрація значної авторитетності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності; здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення) – ПРН 19, ПРН 20, ПРН 21.
- Таким чином, ОНП «Харчові технології» повністю відповідає основним вимогам, які визначені в Національній рамці кваліфікацій.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЕКТС)?

57

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЕКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених

стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

0

Який обсяг (у кредитах ЕКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

15

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

Зміст ОНП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності через забезпечення програмних результатів навчання відповідними освітніми компонентами ОНП та включає: актуальні напрями досліджень та досягнень в сучасній теоретичній та експериментальній науці, в професійній сфері; теорії, форми і методи наукового пізнання; методи та принципи наукового дослідження та їх застосування на практиці; освітні інноваційні процеси; основи сучасної наукової комунікації; інформаційні технології в науці та освіті.

Зміст ОНП відповідає об'єкту вивчення: сучасні досягнення та актуальні проблеми у сфері харчових технологій; філософські, соціально-економічні та методологічні основи наукових досліджень; інноваційні технології, методи і засоби навчання.

Відповідність змісту ОП спеціальності в цілому забезпечується включенням в блок обов'язкових ОК дисципліни «Сучасні досягнення харчової науки», в межах якої забезпечується вивчення передових досягнень науки та практики в галузях харчової і переробної промисловості, особливо щодо поліпшення споживних властивостей основних груп харчових продуктів з урахуванням новітніх наукових розробок і сучасних технологій, з використанням прогресивних методів виробництва продукції належної якості.

Орієнтуючись на потреби здобувачів, на рівні університету прийнято рішення рекомендувати проектним групам вибіркові дисципліни професійного спрямування. Такий підхід дозволяє максимально урахувати напрями та тематику досліджень аспірантів.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

В СНАУ існує процедура, яка надає можливість студенту обирати дисципліни та формувати індивідуальну освітню траєкторію, що регламентується наступними документами: Положенням про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору

<https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/disciplini-vilnogo-viboru/>

Положенням про кредитно-трансфертну систему організації навчального процесу (розділ 5)

<https://snau.edu.ua/normativni-dokumenti-2/>

Індивідуальна освітня траєкторія за даною ОП передбачає можливість формування індивідуального «ритму» навчання здобувачів вищої освіти, а також можливість вибору дисциплін. є можливість індивідуального графіка (поєднання з практичною діяльністю, волонтерством тощо), використання дистанційних матеріалів, стажувань (з наступним перезарахуванням кредитів ЕКТС тощо), участь в програмах академічної мобільності, гнучка організація навчання через різні форми: очна, заочна.

В межах своїх компетенцій питанням ІОТ здобувачів опікується відділ аспірантури, навчально-методичний відділ та кафедра технологій харчування факультету харчових технологій.

Відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу в СНАУ http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf здобувач має право обирати будь-яку навчальну дисципліну у межах, передбачених ОНП та робочим навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 % загальної кількості кредитів ЕКТС робочого навчального плану, передбачених для даного рівня вищої освіти.

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін згідно Положення про організацію освітнього процесу в Сумському НАУ (http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf), Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Положення-про-вибірков-дисципліни.pdf>) та Положення про кредитно-трансфертну систему організації навчального процесу (розділ 5) (<https://snau.edu.ua/normativni-dokumenti-2/>).

Навчальними планами встановлюється перелік вибіркових дисциплін для здобувачів. Дисципліни вибіркового блоку сформовані в альтернативному варіанті, надано кілька пропозицій для вибору аспіранта. Для дисциплін вільного вибору аспіранта – кількість пропозицій встановлено не менше 2 на кожен дисципліну, що обирається. Здобувач визначається з набором дисциплін вибіркового блоку шляхом подачі заяви в у відділ аспірантури до початку заліково-екзаменаційної сесії попереднього семестру.

Кафедри, які забезпечують викладання навчальних дисциплін циклу вільного вибору, оприлюднюють робочі програми навчальних дисциплін вільного вибору студента на сайті університету, коротку анотацію курсу на дошках оголошень кафедри, факультету <https://fht.snau.edu.ua/metodichna-robota/>.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Практична підготовка здобувачів здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу (п. 5.9 практична підготовка студентів) http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf

Практична підготовка здобувачів формує наступні компетентності: «Планувати та здійснювати освітній процес на основі сучасних методологічних принципів, застосовувати активні методи викладання, використовувати різні стратегії педагогічної взаємодії, способів комунікативного впливу, діалогічного педагогічного спілкування, а також демонструвати навички лідерства і саморегуляції на основі самопізнання». Практична підготовка здобувачів за ОНП здійснюється шляхом проходження ним педагогічної практики в університеті, а також засвоєння практичних навичок під час виконанням наукової складової ОНП (проведення наукових досліджень) шляхом застосування лабораторного обладнання, дослідних установок тощо, що сприяє закріпленню відповідних компетентностей.

У навчальному плані здобувачів ОНП визначено обсяг проведення педагогічної практики (4 кредити ЕКТС). Зміст педагогічної практики визначається відповідною програмою.

Контроль за її проведенням здійснює відділ аспірантури. До керівництвом практикою здобувачів залучаються досвідчені науково-педагогічні працівники університету.

В результаті проведення бесід із здобувачами встановлено, що їх задоволеність компетентностями, набутими під час практики, є високою, оскільки здобувачі сприймають її як можливість промодельовувати майбутню професійну діяльність.

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft

skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Освітньо-наукова програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям, а саме: гнучкість/здібність адаптуватись; - навички спілкування; - уміння вирішувати проблемні ситуації; - креативність; - навички міжособистісних відносин; - вміння працювати в команді. В освітньому процесі ОП застосовуються форми та методи навчання, які сприяють набуттю описаних навичок, а саме:

- критичне мислення: дебати, конкурси, захист дисертаційної роботи;
- здатність навчатися протягом усього життя: самоосвіта, завдання з пошуку інформації, реферати, наукові доповіді, науково-дослідні гуртки;
- креативне мислення: моделювання, ділові ігри;
- адаптивність: конференції, тренінги, семінари.

В змісті ОП соціальні навички формуються в межах наступних освітніх компонентів: ОК 1, ОК 3, ОК 5, ОК 6, ОК 8, ОК 10, ОК 13, ВК2, ВК 3, ВК 4..

При вивченні вказаних освітніх компонентів формуються відповідні соціальні навички в наступних програмних результатах навчання: ПРН 1-4, 11, 18.

Яким чином зміст ОП урахує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Загальні процедури розподілу бюджету навантаження студента сформовані згідно рекомендацій Довідника користувача ЄКТС та закріплені у Положенні про кредитно-трансфертну систему організації навчального процесу.

<https://snau.edu.ua/normativni-dokumenti-2/>

В основу розподілу обсягу навантаження між окремими ОК у кредитах ЄКТС було покладено вимоги Порядку підготовки докторів філософії та докторів наук, затверджений постановою Кабінету міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. У процесі реалізації ОП здійснювався моніторинг фактичного навантаження його відповідність запланованому шляхом опитування студентів, за результатом яких вносилися зміни до ОП.

Співвідношення самостійної і контактної роботи визначене Положенням про організацію освітнього процесу (п. 2.8)

http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/polojenn9_pro_osvitnij_procet.pdf

Навчальним планом за даною ОП співвідношення самостійної і контактної роботи становить (год) 658/1052.

Вимоги до організації самостійної роботи передбачені Положенням про самостійну роботу студентів та контроль за нею у Сумському НАУ. Самостійна робота забезпечується системою навчально-методичних засобів: підручниками, навчальними посібниками, методичними матеріалами, курсом лекцій.

Положення про самостійну роботу студентів та контроль за нею у Сумському НАУ <https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BE-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B9%D0%BD%D1%83-%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D1%83.pdf>

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Підготовка здобувачів за дуальною формою освіти не здійснюється в рамках ОП «Харчові технології»

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://snau.edu.ua/prijmalna-komisiya/>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

У правилах прийому до Сумського НАУ в розділі аспірантури містяться вимоги до вступника стосовно рівня освіти, наявності необхідних документів, що підтверджують цей рівень.

Для здобуття освітньо-наукового ступеня вищої освіти «Доктор філософії» при вступі до аспірантури СНАУ приймаються особи, що мають диплом магістра (ОКР спеціаліста) із зазначенням здобутої спеціальності. Перегляд вступних випробувань здійснюється щорічно, з метою урахування особливостей освітньо-наукової програми. Завдання вступних (фахових) випробувань розроблено з урахуванням можливостей щодо опанування здобувачами вищої освіти відповідного рівня вимог освітньої програми спеціальності за якою вони зараховуються на навчання. Протягом навчального періоду «Правила прийому до Сумського НАУ» не змінювалися.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Документи, які регулюють питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО:

Положення про організацію освітнього процесу, Положення про реалізацію права студентів Сумського національного аграрного університету на академічну мобільність

http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/4.pdf, згідно з яким Університет визнає еквівалентними та зараховує результати навчання здобувача вищої освіти у вищому навчальному закладі-партнері (вищому навчальному закладі, який уклав угоду з Університетом про співробітництво). Визнання результатів навчання в рамках академічного співробітництва з вищими навчальними закладами - партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS або з використанням системи оцінювання навчальних здобутків студентів, прийнятої у країні вищого навчального закладу - партнера.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

З моменту введення даної освітньо-наукової програми практика застосування вказаних правил не застосовувалась

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті на загально-університетському рівні знаходиться у процесі розроблення – проект Положення про порядок визнання у Сумському НАУ результатів, отриманих у неформальній освіті:

<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%95%D0%9A%D0%A2-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BD%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8.pdf>

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

Серед здобувачів освітньо-наукового ступеня вищої освіти доктор філософії зі спеціальності 181 «Харчові технології» практики визнання результатів, отриманих у неформальній освіті не було.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Основним принципом вибору форм та методів навчання є узгодженість з результатами навчання, передбачених за відповідним освітнім компонентом, що у сукупності забезпечує досягнення програмних РН. Базовим документом, згідно з яким реалізується процедура узгодження є Довідник користувача ЄКТС, відповідно до якого узгодження результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання є невід'ємною вимогою до освітніх програм. Внутрішнім документом є Положення про кредитно-трансфертну систему <https://snau.edu.ua/normativni-dokumenti-2/> Відповідно до принципів конструктивного узгодження умовою досягнення ПРН є: 1) їх узгодженість з ПРН освітніх компонентів; 2) узгодженість ПРН освітніх компонентів із методами викладання і навчання 3) узгодженість цих компонентів з методами оцінювання, що відображено у останній таблиці відомостей про самооцінювання та узгоджується з робочими програмами навчальних дисциплін <https://fht.snau.edu.ua/metodichna-robota/osvitnij-riven-bakalavr/specialnist-131-xarchovi-texnologi%D1%97/robochi-programi/> Перелік форм навчання та викладання визначено Положенням про організацію освітнього процесу http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Реалізація студентоцентрованого підходу до навчання та викладання у Сумському НАУ забезпечується: 1) використанням підходу, що базується на результатах навчання – learning outcome approach; 2) залученням студентів до розроблення освітніх програм; опитуванням, що дає можливість урахувати їх думку щодо задоволеності методами викладання (за результатами опитувань викладачі корегують підходи до викладання, навчання та оцінювання); 3) формуванням і постійним удосконаленням освітнього середовища (бібліотеки, аудиторії, лабораторії, електронні ресурси Moodle тощо); 4) постійній комунікації зі студентським самоврядуванням проектною групою, служб університету. Студентоцентрований підхід реалізується також через можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій. В межах освітніх компонентів ОНП застосування методів активного навчання; методи стимулювання навчальної діяльності (навчальна дискусія, методи, що формують усвідомлення обов'язку і відповідальності у навчанні); методи самооцінювання, акцент на критичному мисленні; розширення автономії здобувачів вищої освіти; творчий підхід. Вивчення рівня задоволеності студентів методами навчання та викладання, що використовуються в освітніх компонентах ОНП, реалізується через опитування шляхом анкетування. Анкетування проводять представники студентського самоврядування після складання студентами іспитів та заліків. Результати опитувань студентів ОНП у вигляді рейтингу викладачів представлені на сайті факультету. <https://fht.snau.edu.ua/metodichna-robota/>

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Реалізація принципу академічної свободи як основоположного принципу освітньої діяльності, визначеного Законом України «Про вищу освіту», Положенням про організацію освітнього процесу (http://docs.snau.edu.ua/documents/normativni-dokumenti/polojenn9_pro_osvitnij_proces.pdf) Університет у своїй діяльності втілює принцип свободи вираження поглядів на навчання, дослідження та думки. Компетентнісний підхід, який базується на результатах навчання – learning outcome approach, що запроваджується у Сумському НАУ, забезпечує максимальні можливості для реалізації академічної свободи – викладачі мають право вільно обирати методи навчання, викладання та оцінювання, які забезпечують досягнення результатів навчання. При цьому діяльність викладача орієнтована на студентоцентрований підхід в освітньому процесі, що дозволяє досягнути багатоманітності поглядів на проблеми. НПП на заняттях може використовувати свій науковий доробок. Під час призначення навчальних завдань студенти можуть самостійно обрати напрямок досліджень (у рамках спектру задач відповідної дисципліни). Здобувачі вищої освіти можуть поєднувати навчання з роботою за фахом

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

Усім учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів. Уся інформація про навчальні дисципліни (включаючи цілі, зміст, результати навчання, методи викладання, навчання та оцінювання) розміщено в робочій програмі навчальної дисципліни (силабусі) і надається учасникам освітнього процесу у друкованому вигляді і електронному варіанті. З цими матеріалами студенти ознайомлюються на початку навчального року зазвичай на вступному занятті. На сайті університету представлено освітні програми <https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/osvitni-programi/>, на сайті факультету - навчальні плани, РНП дисциплін, графік організації освітнього процесу <https://fht.snau.edu.ua/>, розклад занять <https://portal.snau.edu.ua/index.php>, тощо.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП відбувається шляхом участі здобувачів у наукових конференціях, наукових гуртках та семінарах, виставках. За результатами роботи конференцій доповіді опубліковуються в електронних виданнях наукових конференцій. Науково-дослідна робота здобувача є продовженням і поглибленням навчального процесу і включена в процес підготовки фахівця, має продовження і логічне завершення під час захисту дисертаційної роботи. Результати науково-дослідної роботи регулярно використовуються при підготовці методичних розробок для впровадження у навчальний процес.

Наразі здобувачі та викладачі факультету беруть участь у виконанні низки НДР: Наукове обґрунтування і розробка технологій та кулінарної продукції з використанням інноваційних видів сировини (0119U103484), Інноваційні технологічні рішення у виробництві харчової продукції (0119U101237), Використання вторинних матеріальних ресурсів (0118U005223), Використання антиоксидантів натурального походження в м'ясомістких системах з пролонгованим терміном зберігання (0115U007146), Розробка технології органічних сушених овочевих і плодово-ягідних напівфабрикатів та енергоефективної установки з використанням сонячних панелей (0170U06532). В рамках зазначених НДР під керівництвом керівників здобувачі виконують дослідження, результати яких доповідаються на щорічних всеукраїнських науково-практичних конференціях. За період 2018-2019 рр. здобувачами підготовлено більше 10 доповідей та статей, які опубліковано в матеріалах конференцій та фахових виданнях. Такий підхід сприяє розвитку у здобувачів дослідницьких компетентностей та дозволяє виконати вимоги щодо підготовки та захисту дисертації.

Для реалізації підходу до навчання в ОП, який поєднує навчання і дослідження створена відповідна матеріально-технічна база: Навчально-наукова лабораторія інноваційних технологій харчових продуктів, Навчально-практична лабораторія кафедри технологій харчування, Міжфакультетська навчально-науково-виробнича лабораторія технології переробки м'яса, Науково-навчальна лабораторія технологічного контролю продукції харчування.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних наукових досліджень під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Ця складова програми не вимірюється кредитами ЄКТС, а оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта і є складовою частиною навчального плану. Особливістю наукової складової освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 181 Харчові технології є те, що окремі складові власних наукових досліджень аспіранти зможуть виконувати під час вивчення дисциплін професійної підготовки.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

В умовах швидкого розвитку харчової промисловості щорічно виникає задача часткового (або повного) оновлення змісту освітніх компонентів із урахуванням появи нових тенденцій у професійній сфері чи розвитку суспільства (євроінтеграційні тенденції розвитку України, використання продуктів вторинної переробки, застосування ресурсозберігаючих технологій тощо). Враховуючи вищевикладене, викладачі кафедри частково змінюють зміст освітніх компонентів, особливо у тій частині що стосується практичних аспектів застосування наукових розробок. Так, наприклад, здобувачам було запропоновано завдання, пов'язані з виконанням наукової роботи по розробці технології молоковомісних начинок, бісквітних напівфабрикатів без використання яєчної сировини, ароматизаторів на основі сироватки.

На факультеті проводяться круглі столи та відкриті лекції викладачів та провідних спеціалістів галузі, де можна поділитися досвідом та отримати інформацію про шляхи модернізації харчових виробництв, впровадження у виробничий процес новітніх досягнень науки та техніки; впровадження ресурсозберігаючих і маловідходних технологій, розробки нових та вдосконалення існуючих продуктів; здійснення контролю за якістю і безпекою продовольчих товарів на основі методик системи HACCP, систем менеджменту якості за міжнародним стандартом серії ISO 9000, систем екологічного менеджменту харчових виробництв відповідно до міжнародного стандарту серії ISO 140000; розробка та впровадження дієвих механізмів підвищення конкурентоспроможності продукції на внутрішньому і зовнішньому ринках (останні круглі столи за участю спікерів: директора ресторану «Family» Коцюби Н. І., менеджера відділу якості ТОВ «Гуала Кложерс Україна» Кондрашиної Л.А.)

Оновлення навчально-методичного матеріалу відбувається під час викладання дисципліни упродовж семестру. Оновлену версію робочої програми ухвалюють на засіданні кафедри.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Концепція освітньої діяльності CHAY, схвалена Вченою радою університету (протокол №1 від 27 серпня 2015 року) <https://drive.google.com/file/d/1MBOOpEuPCM2M20CWCsa0G3wkWrWRGcas/view>

розглядає інтернаціоналізацію діяльності ЗВО як важливий вектор розвитку. Серед основних напрямків освітньої діяльності університету є міжнародна співпраця та інтеграція в міжнародний освітній простір. Угода №R-DOP.0161.6.19.2016 про співпрацю між Сумським національним аграрним університетом та Економічним університетом у Вроцлаві. В рамках проекту ЕБРР ведеться співпраця з Університетом наук про життя в Любліні, Польща, з Національним університетом науки та технологій в Пінгтунг, Тайвань <https://fht-ebrr.snau.edu.ua/>, згідно меморандуму здійснюється підготовка магістрів та аспірантів з Хенанського інституту науки та технологій (Китай).

Викладачі удосконалюють свою майстерність через участь у заходах, на які запрошуються фахівці-практики, науковці закордонних ЗВО, з якими укладені угоди. Здобувачі, зокрема китайці залучаються до міжнародної співпраці шляхом академічної мобільності та участі в міжнародних проектах, конференціях і семінарах.

Крім того провідними керівниками аспірантів (проф. Мазуренком І.К., проф. Сукмановим В.О.) заключені договори з ЗВО Китаю про проведення спільних наукових досліджень та викладання окремих дисциплін для інтернаціоналізації освітнього процесу. Здобувачі мають змогу отримати гранти для стажування, проходження практики за кордоном (Болгарія, Німеччина, КНР) в рамках, укладених з ними договорів.

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Аспіранти незалежно від форми навчання проходять всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені індивідуальним навчальним планом аспіранта (<https://science.snau.edu.ua/aspirantura/dokumenty-aspiranta/>) та освітньо-науковою програмою (ОНП) аспірантури. (<https://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/pr-181.pdf>). Освітньо-наукова програма та навчальний план аспірантури (<https://science.snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/01/plan-181.pdf>) є основою для формування аспірантом індивідуального навчального плану та індивідуального плану наукової роботи, які погоджуються з науковим керівником та затверджуються вченою радою університету. Аспірант має право змінювати свій індивідуальний план наукової роботи за погодженням із своїм науковим керівником у порядку, який затверджується вченою радою. Освітньо-наукова програма аспірантури передбачає набуття аспірантом компетентностей відповідно до Національної рамки кваліфікацій. Досягнення програмних результатів навчання перевіряються на підставі звіту про

виконання індивідуального плану аспіранта за I та II півріччя та його розгляду на кафедрі. Також, можливість оцінити ступінь досягнення програмних результатів навчання (ПРН) забезпечується через реалізацію послідовних процедур, а саме: на етапі проектування ОНП – через узгодження програмних результатів наукової роботи (ПРНР) за освітнім компонентом із ПРН, формулювання ПРН та ПРНР за принципом SMART (Specific, Measurable, Attainable, Results-focused, Time-focused); вибір методів оцінювання, що відповідають результатам навчання за освітнім компонентом. Крім того, в робочих програмах навчальних дисциплін та силабусах зазначено програмні результати навчання, які повинні бути досягнуті при вивченні відповідної дисципліни, а також системи контрольних заходів з перевірки рівня досягнення відповідного результату. Відповідно до цих документів визначаються максимальні та мінімальні бали з кожного контрольного заходу з урахуванням певного рівня набутих знань здобувачами. Система оцінювання успішності здобувачів містить ряд контрольних заходів: індивідуальні завдання, контрольні роботи, звіти та захист лабораторних робіт, а також поточний контроль на практичних і семінарських заняттях, комп'ютерне тестування тощо. Наприклад, в рамках ВК 1-4 здобувачам пропонується виконання індивідуальних завдань, оцінювання яких дозволяє перевірити досягнення ПРН 1, ПРН 3, ПРН 6, ПРН 8-13, ПРН 14-15, ПРН 19-21. Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації (ПРН 21).

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Навчальний план, сформований для ОНП містить інформацію про перелік та обсяг навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять та їх обсяг, графік навчального процесу, форми поточного і підсумкового контролю. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти обираються відповідно до характеру результатів навчання, які оцінюються викладачем (викладачами). Перелік можливих форм контрольних заходів визначений Положенням про організацію освітнього процесу. http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf Чіткість та зрозумілість студентами форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання їхніх навчальних досягнень у межах конкретного освітнього компонента перевіряється викладачем у процесі обговорення робочої програми. Зворотний зв'язок від здобувачів дозволяє викладачу внести певні корегування з метою забезпечення максимального сприяння досягненню ними очікуваних результатів навчання. Інформація щодо програми оприлюднюється на сайті (в тому числі робочі програми дисциплін, де містяться критерії оцінювання та форми контролю). На першому занятті викладач доводить робочу програму та пояснює суть і критерії оцінювання.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводиться до здобувачів вищої освіти?

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання визначаються у робочій програмі кожної навчальної дисципліни (силабусі) і доводяться до здобувачів вищої освіти ведучим курсу на першому лекційному занятті. На сайті відділу аспірантури представлено всі документи згідно яких проводиться оцінювання та контроль роботи аспіранта: індивідуальний план підготовки здобувачів, атестація, звіт за період. <https://science.snau.edu.ua/aspirantura/dokumenti-aspiranta/>

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Проміжна атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється щорічно і включає результати виконання освітньої та наукової складових підготовки, інформацію про стажування та оцінку виконання індивідуального плану аспіранта. (<https://science.snau.edu.ua/aspirantura/dokumenti-aspiranta/>) Висновок щодо результатів за рік навчання в аспірантурі формулюється на засіданні відповідної випускової кафедри та затверджується проректором з наукової роботи. Підсумкова атестація здійснюється постійно діючою або спеціалізованою вченою радою, утвореною для проведення разового захисту, на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється Положенням про організацію освітнього процесу http://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf Результати складання екзаменів, диференційованих заліків, захисти індивідуальних завдань оцінюються за чотирьох бальною національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»), 100-бальною шкалою та за шкалою ECTS. Заліки оцінюють за двобальною шкалою («зараховано», «не зараховано»), 100-бальною шкалою та шкалою ECTS. Результати екзаменів і заліків заносяться до екзаменаційної відомості, залікової книжки (позитивні результати), індивідуального плану підготовки аспіранта. Індивідуальний план наукової роботи погоджується з науковим керівником та затверджується вченою радою університету протягом двох місяців з дня зарахування особи до аспірантури. Критерії та конкретні форми оцінювання рівня здобуття аспірантами результатів навчання в межах освітнього компонента визначаються робочою навчальною програмою і доводиться здобувачам вищої освіти на першому лекційному занятті лектором.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Аспірант, який підтвердив рівень свого знання іноземної мови, зокрема англійської, дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment, на рівні C1 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, має право на зарахування відповідних кредитів, передбачених освітньо-науковою програмою аспірантури, як таких, які виконані у повному обсязі. Об'єктивність оцінювання здійснюється відповідно до Європейський стандартів і рекомендації щодо забезпечення якості у європейському просторі вищої освіти ESG (2015). Також для забезпечення об'єктивності оцінювання екзаменаторами рекомендована переважно письмова форма проведення екзаменів. Іспити, як правило, проводяться одним викладачем, педагогічна практика захищається публічно у присутності комісії, до складу якої входить з не менше трьох викладачів.

Яким чином процедури ЗВО урегулюють порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Загальний порядок повторного проходження контрольних заходів визначається Положенням про організацію освітнього

процесу (https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf) та деталізується у робочій програмі дисципліни. Повторне проходження контрольних заходів здійснюється на підставі мотивованої заяви здобувача вищої освіти. Дозвіл на перескладання дисциплін надається проректором з науково-педагогічної та навчальної роботи в разі погодження заяви з деканом факультету. Допускається перескладання не більше трьох дисциплін за весь період навчання. Прикладів застосування таких правил за даною ОНП не було.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача чи викладача, деканом створюється комісія для приймання екзамену (заліку), до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату, профспілкового комітету студентів та органу студентського самоврядування (Положення про організацію освітнього процесу, с. 16) (https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf) Практика застосування відповідних правил серед здобувачів вищої освіти зі спеціальності «Харчові технології» відсутня.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Кодекс академічної доброчесності Сумського національного аграрного університету (затверджений Вченою радою СНАУ протокол № 6 від 26.12.2017р.) http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/kodeks_akadem_dobrochesnosti.pdf); Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ затверджене (затверджене Вченою радою Сумського НАУ Протокол № 6 від 26.12.2017р.); (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_plagiat.pdf); Положення про порядок перевірки академічних та наукових текстів на унікальність в сумському національному аграрному університеті (затверджене Вченою радою Сумського НАУ Протокол № 3 від 15.10.2019 р.) (<https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/>) Кодекс академічної етики (Рішення вченої ради СНАУ, протокол № 10 від 25.03.2019), встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі, якими керуються учасники університетської спільноти Сумського національного аграрного університету. <http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf> Комісія з академічної етики у складі 12 осіб, голова – Тарельник В.Б., доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри технічного сервісу (створена Наказом ректора СНАУ від 23 квітня 2019 року № 639-ВК) <http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e1.pdf> Здобувачі вищої освіти підтверджують, що ознайомились з Кодексом академічної етики, підписуючи договір про навчання. Особи, які працюють в Університеті, - у заяві про прийняття на роботу і трудовому договорі (контракті).

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Технологічні рішення, що використовуються на ОНП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності: використовуються два програмних продукти: Unichек (unichек.com), що належить ТОВ «Антиплагіат» (договір №29 від 25.03.2019 року) та програмний продукт ТОВ «Плагіат» StrikePlagiarism.com (договір № 18-3-3 від 18.03.2019 року). В системі Unichек університет зараз має і планує у стратегічній перспективі мати близько 15000 сторінок перевірки щорічно, в системі StrikePlagiarism.com на сьогодні 740 великих документів. Проведення іспитів, захистів індивідуальних завдань, звітів в присутність комісії. Дисертації та автореферати, наукові праці здобувачів зберігаються в електронному репозиторії Сумського національного аграрного університету. (https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf) Система запобігання та виявлення академічного плагіату розповсюджується на всіх здобувачів освіти університету незалежно від форми навчання. Визначаються особи, відповідальні за перевірку. Результати перевірок обговорюються на засіданні кафедри.

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

У СНАУ розвивається освітнє середовище, метою якого є формування нульової терпимості до будь-яких проявів академічної недоброчесності. Популяризація академічної доброчесності здійснюється, як через освітні заходи:
- відкрита лекція «Політика щодо академічної доброчесності в СНАУ» завідувачкою відділом аспірантури і докторантури, д.е.н. Лозинська І.В., 06.12.2019 року;
- круглий стіл «Актуальні питання розвитку фундаментальної та прикладної науки», в тому числі основні критерії оцінювання статей в міжнародних журналах, 21.03.2019 р.;
- відкрита освітня зустріч «Основні принципи академічного письма, на які спираються журнали бази даних SCOPUS» (Керівник служби інформаційного моніторингу Марина Назаровець, 28.09.2018р.);
так і через процедури контролю – відповідно до наказу «Про запобігання та протидію корупційним проявам і зловживанням в період проведення контрольних заходів у Сумському НАУ» від 8 грудня 2014 р № 409-К визначені телефони гарячої лінії, механізм звернення через «Скриньку довіри».
Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням. Функціонує Антикорупційна програма – комплекс правил, стандартів і процедур щодо виявлення, протидії та запобігання корупції в діяльності Університету. <https://snau.edu.ua/antikorupcijnna-programa/> Серед здобувачів вищої освіти проводяться постійні опитування щодо можливих проявів недоброчесних дій з боку всіх учасників навчального процесу, результати яких оприлюднено на сайті університету.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності, згідно ч. 6 ст. 42 Закону України «Про освіту» та Кодексу академічної етики Сумського національного аграрного університету: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування із закладу освіти; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання. З метою виявлення фактів порушення академічної доброчесності серед викладачів та студентів проводяться анонімні анкетування студентів представниками студентського самоврядування. Зведені результати анкетування розміщені на сайті університету https://snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/12/ЗВЕДЕНІ_РЕЗУЛ_ТАТИ_АКЕТУВАННЯ_ПО_ФАКУЛ_ТЕТНО.pdf Фактів порушення академічної доброчесності, за результатами анкетування здобувачів, що навчаються на ОНП, не виявлено.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Конкурсний відбір викладачів ОНП та забезпечення необхідного рівня їх професіоналізму в Сумському національному аграрному університеті здійснюється згідно «Положення про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників Сумського національного аграрного університету» (http://docs.snau.edu.ua/documents/normativnidocumentsy/konkurs_prp.pdf). Згідно з Положенням про порядок конкурсного відбору науково-педагогічних працівників Сумського національного аграрного університету (№ 277-к від 28 серпня 2015 р.) встановлено процедуру конкурсного відбору та вимоги до осіб, які обираються на посади науково-педагогічних працівників. При укладанні контрактів із науково-педагогічними працівниками, у тому числі на нові терміни, визначаються, зокрема, такі їх обов'язки: - виконання наукової роботи за конкретною формалізованою тематикою; - публікація наукових статей; - публікація підручників, навчальних посібників, монографій; - участь у наукових конференціях не менше 2-х на рік; - здійснення керівництва науковою роботою студентів із відповідним опублікуванням матеріалів досліджень; - розроблення електронних навчальних матеріалів в тому числі іноземною мовою; - участь у програмах підвищення кваліфікації з отриманням відповідного сертифіката, своєчасне проходження підвищення кваліфікації у повному обсязі; - виконання відповідної навчальної, методичної, наукової, організаційної роботи.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Програма реалізується у невеликих наукових групах, активних у широкому колі експериментів, що ведуться над дослідженням харчових систем. Результати досліджень впроваджуються у виробництві. Результати роботи аспіранта Кошель О.Ю. за темою «Розробка технології термостабільної молоковмісної начинки з використанням желатину» впроваджено на ТОВ «Хлібохарчокомбінат» Краснопільської райспоживспілки та в пекарні ФОП «Лютий В.О.». Результати роботи аспіранта Кондрашиної Л.А. за темою «Удосконалення технології напівфабрикату збивного борошняного з використанням желатину і ферменту трансглютамінази» впроваджено на ТОВ «Хлібохарчокомбінат» Краснопільської райспоживспілки, ТОВ «Маковичок», ФОП «Лютий В.О.». Кожен рік в рамках СНАУ проводяться виставки-ярмарки, до участі в яких залучаються провідні спеціалісти галузі, проводяться конференції та круглі столи. Так, в грудні 2019 року проводилася конференція за темою «Використання продуктів переробки конопель у виробництві харчової та кулінарної продукції» за участі представників виробництва, провідних науковців галузі, ЗМІ в рамках проекту «Мандрівна Україна». В заході приймали участь викладачі, здобувачі та студенти.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Широко застосовується практика проведення відкритих лекцій, майстер-класів, круглих столів провідними професіоналами-практиками, експертами харчової галузі, представниками роботодавців. Останні круглі столи за участю спікерів: директора ресторану «Family» Коцюби Н. І., менеджера відділу якості ТОВ «Гуала Клоджерс Україна» Кондрашиної Л.А.

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Згідно «Положення про організацію освітнього процесу в СНАУ», «Положення про організацію та проведення підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників Сумського НАУ» (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/2.pdf), професійний розвиток викладачів ОНП задовольняється в повному обсязі, шляхом підвищення кваліфікації та стажування, шляхом поглиблення і розширення їх професійних знань, умінь і навичок, набуття досвіду виконання додаткових завдань та обов'язків у межах ОНП. Університет забезпечує підвищення кваліфікації та стажування ПНП не рідше, ніж один раз на 5 років зі збереженням середньої ЗП. У разі підвищення кваліфікації та стажування з відривом від основного місця роботи працівники мають право на компенсації, передбачені законодавством України. Організація підвищення кваліфікації та стажування здійснюється навчальним відділом університету. Функціонують курси англійської мови, для удосконалення іншомовних компетентностей викладачів. 10 викладачів факультету харчових технологій пройшли стажування на ПрАТ «Миронівський хлібопродукт», 10 викладачів – на базі ТОВ «Глобинський м'ясокомбінат», 1 викладач – на ТОВ «Своя індичка». 20 представників університету та 5 представників роботодавців взяли участь в однотижневому тренінгу, за участю міжнародних експертів з Польщі та Тайваню. Відділом якості освіти, ліцензування і акредитації розроблено програму підвищення кваліфікації «Забезпечення якості освіти: програмний та інституційний рівень», що буде реалізовано протягом квітня-травня 2020 року.

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

В університеті створено систему заохочення розвитку викладацької майстерності, яка має як матеріальну так і нематеріальну складову (вручення нагород університету – грамот, подяк). В якості матеріального заохочення колективним договором та додатками до нього передбачається можливість преміювання, встановлення надбавок до посадового окладу. Заохочення нематеріального характеру, які передбачені нормативними документами університету: подяка ректора, представлення співробітника до держаних нагород та почесних звань тощо. Для визначення кращих співробітників в університеті встановлена рейтингова система оцінки діяльності науково-педагогічних працівників, яка регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу». Окрім цього, на постійній основі щорічно проводиться конкурс на кращу випускову кафедру та кращого викладача, що передбачено в Колективному договорі <http://docs.snau.edu.ua/documents/public/kd1.pdf>. За результатами діяльності викладачів формується рейтинг викладачів університету (<http://docs.snau.edu.ua/documents/education/rating/XT.pdf>), який, у певній мірі, слугує стимулом для підвищення викладацької майстерності. Також розвитку викладацької майстерності сприяють опитування здобувачів щодо якості викладання дисциплін, аналіз цих результатів співробітниками навчального відділу, інформування викладача та контроль за врахуванням зауважень із боку деканату та навчального відділу. https://snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2019/12/Резул_тати_анкетування_якіст_навчал_ного_процесу.pdf

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Фінансові та матеріально-технічні ресурси, навчально-методичне забезпечення ОНП сприяють досягненню визначених цілей та ПР навчання аспірантів. Інформація про фінансову діяльність оприлюднено на сайті університету (<https://snau.edu.ua/finansovo-ekonomichna-diyalnist/>). Освітній процес за даною ОНП забезпечується обладнанням, приладами, інструментами та матеріалами відповідно до сучасних вимог навчальних планів аспірантів і програм навчальних дисциплін. Аспіранти в цілому забезпечені електронними підручниками, в тому числі на англійській мові та навчальними посібниками. Кожен аспірант має доступ до мережі Internet та можливість користуватися інформаційно-пошуковим веб-сервісом бібліотеки університету. Для проведення лекцій використовуються аудиторії з сучасними технічними засобами навчання. Лабораторії оснащені обладнанням, приладами, стендами та забезпечені хімічними реактивами, нормативно-технічною документацією та іншим, що необхідно для виконання лабораторних і практичних робіт, а також для проведення досліджень відповідно темі аспіранта. Все це відповідає ліцензійним умовам і дозволяє досягти цілей ОНП та ПРН у повному обсязі.

Процес життєдіяльності, соціальні потреби учасників освітнього процесу забезпечуються наявністю соціальної інфраструктури (чотири гуртожитки); медичне обслуговування студентів, яке проводиться у міській поліклініці, медпункт для надання невідкладної медичної допомоги (гуртожиток №3); у навчальних корпусах наявні буфети, на території університету розміщений комплекс громадського харчування.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Освітнє середовище, створене в Сумському національному аграрному університеті, надає можливість аспірантам за освітньою програмою «Харчові технології» задовольнити наявні потреби та інтереси. Серед аспірантів проводиться анкетування та опитування щодо їх потреб та інтересів, які враховані при створенні освітнього середовища. В Сумському національному аграрному університеті активно працює студентське самоврядування, профспілка студентів та аспірантів <https://snau.edu.ua/studentiskij-aktiv/> що захищає інтереси студентів та аспірантів <https://snau.edu.ua/profspilka-studentiv-ta-aspirantiv/>. Також створено скриньку довіри, в яку аспіранти можуть висловити свої думки, якщо з якихось причин не можуть звернутися з пропозиціями особисто. Крім того питаннями аспірантів опікується відділ аспірантури, факультет та кафедри.

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

У СНАУ сповідується принцип нульової терпимості, щодо проявів будь-якої дискримінації за релігійною, расовою, мовною чи іншою ознакою. Потреби та інтереси аспірантів ураховуються через взаємодію з органами студентського самоврядування. Створено безпечні умови навчання, комфортну міжособистісну взаємодію, що сприяє емоційному благополуччю аспірантів, викладачів, шляхом відсутності будь-яких проявів насильства та наявності достатніх ресурсів для їх запобігання, а також дотримання прав і норм фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної безпеки кожного учасника освітнього процесу. Всі спеціалізовані лабораторії та кабінети відповідають чинним вимогам охорони праці, пожежної безпеки, санітарії та гігієни. Механізми забезпечення безпечності освітнього середовища відповідають чинним нормативним документам. Концепцією освітньої діяльності передбачається забезпечення норм охорони праці й техніки безпеки в усіх видах діяльності. В університеті є відділ охорони праці та медпункт. На території університету обмежено рух транспорту (допускається лише службовий за обґрунтованої потреби) та здійснюється патрулювання. В університеті діє психологічна служба, яка здійснює організаційні, координуючі та навчально-методичні функції. Вживаються заходи протидії насильству, булінгу та кібербулінгу: заступник декана по виховній роботі спостерігає за настроєм аспірантів, аналізує інформацію, доступну через соцмережі, виявляє можливі проблеми. У належному стані знаходяться прикорпусові ландшафтні ділянки по всьому студмістечку СНАУ.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Аспіранти за ОНП отримують освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку шляхом тісної багатоканальної комунікації зі своїми науковими керівниками, викладачами, працівниками деканату, представниками студентського самоврядування та профспілкових організацій, співробітниками відділу організації виховної роботи студентів. Створений досить ефективний комунікативний механізм: інформаційна підтримка реалізується через повне оприлюднення інформації щодо освітньої програми на сайті, доведення потрібної інформації щодо навчальних дисциплін до студентів; а також постійна взаємодія адміністрації факультету зі аспірантом через кафедри; організаційна підтримка забезпечується через заступників деканів з виховної та наукової роботи. Освітня підтримка забезпечується через доступ до ресурсів бібліотеки, on-line; консультативна підтримка – кафедри затверджують та оприлюднюють графіки консультацій викладачів, надають консультації щодо працевлаштування. Соціальна підтримка реалізується шляхом роботи з соціально-вразливими групами, зі студентами іноземцями, підтримка у працевлаштуванні. Соціальна підтримка аспірантів надається шляхом надання стипендій. Для інформаційної підтримки аспірантів в університеті працює бібліотека та її філії на факультетах <https://library.snau.edu.ua/>, є вільний доступ до мережі Internet. Аспіранти можуть отримати консультації з питань професійної діяльності безпосередньо у викладачів, консультації юриста (в тому числі і з питань не пов'язаних з професійною діяльністю), консультації психолога та ін. Періодичні опитування здобувачів освіти показують, що вони в цілому мають достатній рівень підтримки.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП (якщо такі були)

Згідно «Концепція освітньої діяльності Сумського національного аграрного університету» (http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvnidokumenty/konceptsiya_osvitnoyi_diyalnosti.pdf) «Положення про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами у СНАУ» (http://docs.snau.edu.ua/documents/education/n_docs/Polojennya_OOP4758.pdf) створено умови для здобуття якісної освіти особам з особливими фізичними потребами. Провадження освітньої діяльності для даної категорії здобувачів здійснюється згідно чинного в університеті Положення про організацію інтегрованого навчання осіб з особливими освітніми потребами. У СНАУ створено умови для вільного переміщення людей з особливими потребами (пандуси). Всі навчальні лекційні аудиторії та лабораторії добре освітлені, мають вільний доступ до робочого місця, підлога вислана спеціальною плиткою, що не ковзається згідно санітарно-гігієнічних вимог до умов навчання. За даною освітньою програмою особи з особливими освітніми потребами не навчалися.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

Згідно Статуту, «Кодексу академічної етики» (<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvniDOCUMENTY/e.pdf>), Положення про освітній процес, Концепції освітньої діяльності, Наказу Про запобігання та протидію корупційним проявам і зловживанням в період проведення контрольних заходів у Сумському НАУ окреслено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій. Також на базі юридичного факультету, на кафедрі приватного та соціального права функціонує Лабораторія практичного права, у складі якої працює юридична клініка. Існує гаряча лінія, а також здійснюється перевірка і облік звернень через «Скриньку довіри», проводиться аналіз їх змісту та інформування ректора університету про випадки, що потребують невідкладного вирішення. Дана процедура є досить ефективною та сприяє гармонійній роботі університету під час провадження освітньої діяльності.

Наразі прийняте Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації у Сумському національному аграрному університеті Крім того в університеті функціонує відділ по боротьбі з корупцією.

<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B4%D1%96%D1%8E-%D1%81%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%83%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BC-%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC-%D1%82%D0%B0-%D0%B4%D0%B8%D0%B1%D0%BA%D1%80%D0%B8%D0%BC%D1%96%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%B2-%D0%A1%D0%9D%D0%90%D0%A3.pdf>

Крім того в університеті функціонує відділ по боротьбі з корупцією.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП визначені та регулюються Положенням про освітні програми у Сумському національному аграрному університеті, затвердженим Вченою радою СНАУ 15.09.2019 року, протокол №3. Положенням передбачено порядок розроблення освітньої програми, її самообстеження, затвердження, порядок відкриття і закриття, реалізації, моніторингу та періодичного перегляду. Повноваження та відповідальність в частині виконання цих процедур визначені Положенням про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і супроводження освітніх програм у Сумському національному аграрному університеті

(<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/10/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%B3%D1%80%D1%83%D0%BF%D0%B8-%D0%B7%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf>)

Також питання планування освітньої діяльності визначаються Положенням про систему забезпечення якості вищої освіти (систему внутрішнього забезпечення якості) у СНАУ

(http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polojennya_yakist_osvity.pdf)

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Освітня програма може оновлюватися щорічно в частині освітніх компонентів, крім мети, загальних та фахових компетентностей, програмних результатів навчання, передбачених стандартом вищої освіти та профілем освітньої програми. В результаті оновлення вносяться зміни до відповідних складових ОП (навчальний план, робочі програми навчальних дисциплін (силабуси) - щодо методів викладання, навчання та оцінювання, програми практик). Перегляд програми - внесення змін що стосуються мети, загальних та фахових компетентностей, програмних результатів навчання, передбачених стандартом вищої освіти (з подальшим її затвердженням вченою радою СНАУ) здійснюється у разі: прийняття (зміни) стандарту вищої освіти, зміни основних документів, що визначають функціонування ЗВО, зокрема прийняття нової стратегії розвитку; пропозиції зовнішніх стейкхолдерів, отримані шляхом щорічного опитування, рекомендації експертної ради роботодавців; результати опитувань здобувачів вищої освіти; зміни ресурсного забезпечення ОП. Положенням про освітні програми у СНАУ <https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/11/Положення-про-Освітні-програми-СНАУ.pdf> передбачені процедурами внутрішнього оцінювання якості ОП - самообстеження освітньої програми оцінювання якості освітньої програми з метою її удосконалення, внутрішній аудит освітньої програми - перевірки якості різних елементів документального забезпечення освітніх програм з боку факультету / університету. Перегляд ОП відбувся після оприлюднення проекту стандарту підготовки докторів філософії на сайті МОН України. Проектною групою було переглянуто перелік результатів навчання - у ОП, зокрема, скореговано та чітко визначено загальні та фахові компетентності для забезпечення необхідних програмних результатів навчання.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП як через органи студентського самоврядування, так і безпосередньо: аспірант є членом проектної групи. також проводиться опитування шляхом анкетування, шляхом проведення відкритих зустрічей та обговорень.

Проектною групою до уваги беруться побажання і зауваження аспірантів. Пропозиції вносяться до освітніх програм, в тому числі навчальних планів, обговорюються і затверджуються на засіданнях Вченої ради куди входять представники студентського самоврядування.

Зауважень, які б вимагали істотного перегляду освітньо-наукової програми за результатами опитувань студентів протягом 2016-2019 рр., не було.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Представники органів студентського самоврядування (голова студентського самоврядування - студентський ректор, заступник голови студентського самоврядування з наукової та навчальної роботи - студентський проректор) є членами Ради із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СНАУ. Також представники студентського

самоврядування є членами Вченої ради СНАУ, яка ухвалює усі рішення щодо процедур забезпечення якості. Члени студентського самоврядування – студентський декан та голова студентського профкому факультету входять до складу Вченої ради факультету, яка розглядає пропозиції та зауваження щодо освітніх програм та її складових (освітніх компонентів, навчальних планів).

Для третього рівня вищої освіти аспіранти є безпосередніми членами проектних груп і долучені до усіх процесів забезпечення якості на програмному рівні.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

У системі забезпечення якості вищої освіти, що розбудовується у Сумському НАУ, створені процедури, що дозволяють урахувати думку роботодавців, як зовнішніх стейкхолдерів. У процесі розроблення освітніх програм – експертна оцінка роботодавців щодо програмних результатів навчання, що підтверджується наданими рецензіями. Також роботодавців включено до складу робочих груп по роботі з ОНП. За освітньою програмою досвід залучення роботодавців до процесу розроблення ОНП описаний у звіті самооцінювання, Критерій 1, до процесу реалізації – Критерій 6.

У процесі моніторингу та періодичного перегляду роботодавці присутні через постійний процес анкетування щодо якості підготовки випускників ОНП. Організаційно присутність роботодавців у процедурах забезпечення якості закріплена у нормативній площині через створення експертних рад роботодавців (<https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/normativni-dokumenty/>), і відповідальні за конкретні процедури забезпечення якості співпрацюють з експертними радами відповідно до своїх функцій.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Збирання, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми віднесена до факультетського рівня – кожен факультет самостійно визначає форми, види співпраці, а також обсяг та періодичність збирання інформації щодо кар'єрного шляху випускників.

За даною ОНП перший випуск буде здійснено у 2020 році, однак контингент аспірантів включає, як здобувачів, які готують кафедри для подальшої роботи в університеті, так і здобувачів, які прийшли з підприємств галузі для здобуття наукового ступеня і подальшої роботи на підприємствах (Кондрашина Л.А.).

Наразі розуміючи важливість динаміки кар'єрного зростання випускників, як одного з ключових індикаторів якості освіти, а також важливість цієї процедури з позиції покращення досвіду здобувачів, які навчаються, з позиції розвитку університету відповідно до кращих практик європейських та світових університетів, керівництвом СНАУ прийнято рішення щодо запровадження системної роботи у цьому напрямку, а саме формування на університетському рівні загальних правил та процедур збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Наразі вивчається досвід та кращі практики формування такої системи в інших ЗВО з метою створення дієвої внутрішньої системи.

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

Процедури щодо забезпечення якості реалізації, контролю та моніторингу внутрішніх показників освітньої діяльності за ОНП «Харчові технології» здійснюються:

- на рівні кафедр – у вигляді контролю діяльності науково-педагогічних працівників, заслуховування, обговорення та прийняття рішень на засіданнях кафедр;
- на рівні факультетів – у вигляді контролю діяльності кафедр, заслуховування, обговорення питань та прийняття рішень на засіданні вченої ради факультету щодо затвердження основних нормативних документів з реалізації ОНП;
- на рівні ЗВО – моніторинг щодо виконання прийнятих рішень проводить навчально-методичний відділ. У ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості під час розробки ОНП у 2019 році було виявлено наступний недолік – недостатнє залучення здобувачів ВО до розгляду та обговорення ОНП. Даний недолік було усунено шляхом включення до складу проектної групи аспіранта для перегляду ОНП, навчального плану.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитації інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Для даної ОНП акредитація є первинною. Однак акредитація програми магістерського рівня зі спеціальності 181 виявила окремі недоліки у системі внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Після акредитації проведено бенчмаркінг внутрішньої системи забезпечення якості у СНАУ, за результатами якого реалізовано ряд кроків щодо удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості, на університетському рівні: створено Відділ якості освіти, ліцензування та акредитації (<https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/>); розроблено та затверджено Положення про експертні ради роботодавців (<https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/normativni-dokumenty/>), Положення про організацію самостійної роботи студентів та контроль за нею (<https://snau.edu.ua/normativni-dokumenty-2/>), Положення про попередження та протидію сексуальним домаганням та дискримінації (<https://snau.edu.ua/normativni-dokumenty/>); на рівні факультетів: виокремлено функції факультетів у системі забезпечення якості СНАУ; на програмному рівні: переглянуто склад проектних груп та кандидатури гарантів ОНП (замість Перцевого Ф.В. для даної ОНП призначено Мельник О.Ю. (№828 від 12.03.2020р.), під її керівництвом переглянуто ОНП відповідно до наданих експертами зауважень).

Враховуючи отримані рекомендації Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, наразі підготовлено проект документу «Концептуальні засади гуманітарної складової підготовки фахівців у Сумському національному аграрному університеті» (<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/04/Концепція-гуманітарної-складової-підготовки.pdf>), ведеться робота щодо удосконалення таких процедур забезпечення якості: розроблення, моніторингу та періодичного перегляду ОНП в частині забезпечення узгодження результатів, реалізації студентами ІТ навчання (зміни до положення про вибіркові дисципліни), розроблено проект положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті <https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%95%D0%9A%D0%A2-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BD%D0%B5%D1%84%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B8-1.pdf>

та проект положення про силабус <https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/>).

Відділом якості освіти ліцензування та акредитації спільно з інститутом підвищення кваліфікації розроблена програма підвищення кваліфікації для членів проектних груп «Забезпечення якості вищої освіти», навчання за якою розпочато 09.04.2020.

Також у процесі розроблення система заходів щодо розвитку академічної доброчесності та розвитку академічного персоналу (педагогічної майстерності НПП, їх розуміння принципів та процедур внутрішнього забезпечення якості) проведено семінар за участі завідувачі Відділу якості освіти, ліцензування та акредитації Скляр І.Д. та викладачів

факультету, а також групи забезпечення підготовки докторів філософії.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота є учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на рівні ОНП як члени робочих проектних груп. Професорсько-викладацький склад бере участь у роботі методичних семінарів, метою яких є оптимізація структури та змісту навчальних дисциплін; удосконалення педагогічної майстерності, впровадження нових інтерактивних методів навчання, використання сучасних технологій у навчанні.

Окремі представники є членами Ради із забезпечення якості вищої освіти, Методичної ради. Крім цього, проводиться постійна робота щодо залучення викладачів до обговорення та пошуку шляхів удосконалення процедур забезпечення якості в університеті (участь у фокус-групових дослідженнях з питань забезпечення якості).

Окрім того, науково-координаційна рада проводить оцінку запропонованих до затвердження тем дисертаційних робіт аспірантів та докторантів, здійснює щорічний моніторинг якості виконання індивідуальних планів.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

СНАУ реалізує політику забезпечення якості освіти відповідно до Стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості у європейському просторі вищої освіти http://docs.snau.edu.ua/documents/education/quality/polityka_yakosti_osvity.pdf

СНАУ спільно з ЗВО-партнерами реалізує проекти, метою яких удосконалення процедур внутрішнього забезпечення якості забезпечення якості та системи в цілому https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/FTZ_uvsv_webA4_final.pdf

У СНАУ наразі сформована трирівнева система внутрішнього забезпечення якості освіти:

1 рівень – програмний (відповідальні - проектна група та гарант ОНП (Положення про освітні програми

<https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2019/12/%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%9E%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B8-%D0%A1%D0%9D%D0%90%D0%A3-1.pdf>) Положення

про проектні групи та групи забезпечення з розроблення і супроводження освітніх програм у СНАУ.

2 рівень: рівень факультету,

3 рівень: загально університетський рівень:

Рада із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СНАУ [https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/struktura-sistemi-yakosti-osviti/](https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/struktura-sistemi-yakosti-osviti/rada-iz-zabezpechennya-yakosti-osviti/), Відділ якості освіти, ліцензування та акредитації <https://snau.edu.ua/zabezpechennya-yakosti-osviti/struktura-sistemi-yakosti-osviti/viddil-yakosti-osviti-licenzuvannya-ta-akreditaciya%20%D1%97/>,

навчальний відділ та відділ аспірантури та докторантури.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюється Положенням про організацію освітнього процесу

https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf

Кодексом академічної етики

<http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/e.pdf>

Статутом СНАУ

http://docs.snau.edu.ua/documents/normatyvni-documenty/statut_snau_2015.pdf

Концепцією освітньої діяльності

<https://drive.google.com/file/d/1MBO0pEuPCM2M20CWCsa0G3wkWrWRGcas/view>

Правилами внутрішнього розпорядку, контрактами науково-педагогічних працівників, та іншими нормативними актами.

Вони є чіткими і зрозумілими та є в публічному доступі на офіційному сайті університету.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Статут, чинні положення СНАУ та нормативна база освітнього процесу знаходяться у вільному доступі на сайті СНАУ за посиланнями:

https://snau.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/Положення_2015_Організація-освітнього-процесу.pdf

<https://fht.snau.edu.ua/metodichna-robota/>

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

На офіційному сайті оприлюднені освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії за 2016 р. та ОНП 2019 року з внесеними змінами.

<https://science.snau.edu.ua/aspirantura/>

Положення про освітні програми

http://docs.snau.edu.ua/documents/education/programms/food/181_Harchovi_tehnology_Bakalavr.pdf

<https://fht.snau.edu.ua/metodichna-robota/osvitnij-riven-bakalavr/specialnist-131-xarchovi-texnologi%D1%97/osvitni-programi/>

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

З метою відповідності науковим інтересам здобувачів ОНП містить ряд обов'язкових дисциплін: Філософія науки, Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності, Комунікації в науковому середовищі, Методологія проведення наукових досліджень, Сучасні досягнення харчової науки, Моделювання та планування наукового експерименту, Реєстрація прав інтелектуальної власності, Управління науковими проектами. Навчальна дисципліна «Англійська мова наукового

спілкування» має на меті сформувати загальні та професійно-орієнтовані компетенції, які забезпечують необхідну для науковця комунікативну самостійність та ефективність у сферах професійного спілкування в усній та письмовій формах. На наукові інтереси здобувачів зорієнтовані такі вибіркові дисципліни ОНП: Інновації в галузі, Управління якістю харчової продукції, Інноваційний інжиніринг.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Цикл професійної та практичної підготовки, крім обов'язкових дисциплін, містить дисципліни вільного вибору, які аспірант вибирає, виходячи із напряму наукового дослідження. Дисципліни циклу професійної та практичної підготовки охоплюють 19 кредитів.

Повноцінна підготовка здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності у галузі харчових технологій забезпечується збалансованим поєднанням лекцій, семінарів, практичних занять з таких дисциплін: Методологія проведення наукових досліджень, Моделювання та планування наукового експерименту, які відповідають компетентностям ЗК 2 та ЗК 6, та мають загальну суму 6 кредитів. Їх вивчення передбачає розв'язування наукових завдань, виконання проектів, написання наукових статей, проведення дослідницької роботи, маючи за мету підготовку дисертаційної роботи за тематикою кола питань у сфері харчових технологій. Наукова складова ОНП забезпечується комплексом вибіркових дисциплін, програми які передбачають висвітлення матеріалів дотичних до тем здобувачів. Реалізація наукових досліджень у площині запропонованих тематик в ОНП дозволяє виконати дисертаційну роботу, яка б чітко відповідала спеціальності 181 «Харчові технології».

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю «Харчові технології» забезпечують такі освітні компоненти ОНП: Організація і методика проведення навчальних занять, Управління науковими проектами, Педагогічна практика. Ці освітні компоненти відповідають компетентності ФК 10. Успішне вивчення зазначених освітніх компонентів спрямоване на отримання результату навчання ПРН 14. На вивчення даних дисциплін ОНП відведено 10 кредитів, що є достатнім для оволодіння здобувачами викладацької компетентності.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

З метою забезпечення відповідності тематики наукових досліджень здобувачів напрямом досліджень наукових керівників, аспіранти при вступі до аспірантури університету обговорюють тему наукових досліджень в наступній послідовності: 1) з науковим керівником; 2) на засіданні кафедри; 3) на науково-координаційній раді університету; 4) на вченій раді університету. Послідовне виконання наведеної процедури, дозволяє цілковито забезпечити умову відповідності наукових тем здобувачів науковим темам і програмам університету та напрямом досліджень їх наукових керівників. Темі наукових досліджень здобувачів плануються у рамках НДР викладачів (керівників), зокрема робіт, що фінансуються із державного бюджету України та із бюджету приватних підприємств, з якими університет заключив договори про співпрацю. Планування наукових досліджень та тематик дисертаційних робіт у рамках НДР конкретного керівника передбачає дотичність напрямів досліджень здобувачів і керівників. Дотичність тем наукових досліджень здобувачів напрямом досліджень їх наукових керівників наглядно демонструє приклад аспіранта Синенко Т. П. (тема дисертації «Розробка технології ароматизаторів на основі молочної сироватки») та її керівника проф., д.т.н. Фролової Н.Є. (наукова тема «Розроблення технологій смако-ароматичних добавок»), Кошель О. Ю. (тема роботи «Розробка технології термостійкої молокомісної начинки з використанням желатину») та її керівника проф., д.т.н. Перцевого Ф.В. (наукова тема «Технологія термостабільних, молокомісних начинок з використанням желатину»).

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

Обговорення результатів наукових досліджень аспірантів в межах ОНП організовано наступним чином:

- 1) щоквартально на засіданнях кафедри;
- 2) двічі на вченій раді факультету;
- 3) щороку на науково-практичних конференціях та інших заходах наукового профілю, що проходять в СНАУ (університетом видається 6 наукових журналів, включених до Переліку наукових фахових видань України. Видання включені до таких міжнародних баз: Index Copernicus International, Google Scholar. Університетом проводяться двічі на рік науково-практичні конференції викладачів, аспірантів та студентів СНАУ, у яких здобувачі можуть брати участь з метою апробації результатів дисертації);
- 4) протягом року на науково-практичних конференціях, які проходять на базі інших ЗВО України та зарубіжжя.

Щодо матеріального забезпечення здобувачів - для проведення наукових досліджень є можливість вільного доступу до лабораторної бази університету, в тому числі (лабораторія інноваційних технологій харчових продуктів, лабораторія технології переробки м'яса, лабораторія кафедри технології харчування на базі КГХ, лабораторія технологічного контролю продуктів харчування, лабораторія обладнання харчових виробництв, міжкафедральна науково-практична лабораторія хімічних та мікробіологічних досліджень продуктів харчування).

Наведені організаційні заходи у повній мірі задовольняють вимогам висвітлення та апробації результатів досліджень в рамках експерименту МОН щодо присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

Належний рівень іноземного академічного письма, достатній для комунікації в міжнародному науковому середовищі з метою апробації результатів наукових досліджень здобувачів забезпечує освітній компонент ОНП - Методика підготовки наукових праць іноземною мовою. За результатами угоди про консорціум «Erasmus +» аспіранти СНАУ можуть брати участь у програмах міжнародних обмінів. ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю на основі двосторонніх договорів між Сумським НАУ та вищими навчальними закладами зарубіжних країн-партнерів, зокрема, угодами про співпрацю з Університетом прикладних наук Вайенштефан (Німеччина), Варшавським університетом природничих наук (Польща), Сіанським технологічним університетом. З Хенанським інститутом науки та технологій (КНР) заключено угоду, згідно якої здійснюється підготовка магістрів та аспірантів.

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно

публікуються та/або практично впроваджуються

В СНАУ наукові керівники разом з аспірантами проводять наукові дослідження в рамках науково-дослідних робіт, реєстр яких ведеться науково-дослідною частиною СНАУ (<http://science.snau.edu.ua/>). Пріоритетними для СНАУ є проведення комерціалізованих науково-дослідних робіт наукових керівників та здобувачів, у тому числі і на замовлення харчових підприємств, що підтверджує практичну значимість цих досліджень. Результати цієї діяльності регулярно публікуються у періодичних наукових виданнях СНАУ, а також в інших фахових виданнях України та зарубіжжя. Результати усіх науково-дослідних робіт мають впровадження у навчальний процес СНАУ, а також в інших зацікавлених підприємствах та організаціях, що підтверджується відповідними актами. Участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах відображена у наукових тематиках кафедр та актах впровадження результатів науково-дослідних робіт.
<https://science.snau.edu.ua/naukovi-shkoli/>
<https://science.snau.edu.ua/naukovatem/>

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Усі публікації, що приймають наукові журнали СНАУ, проходять перевірку на антиплагіат. На сьогодні використовуються два програмних продукти: Unicheck (unicheck.com), що належить ТОВ «Антиплагіат» (договір №29 від 25.03.2019 року) та програмний продукт ТОВ «Плагіат» StrikePlagiarism.com (договір № 18-3-3 від 18.03.2019 року). В системі Unicheck університет зараз має і планує у стратегічній перспективі мати близько 15000 сторінок перевірки щорічно, в системі StrikePlagiarism.com на сьогодні 740 великих документів.

Для ознайомлення аспірантів з політикою щодо академічної доброчесності в СНАУ завідувачем аспірантури і докторантури, д.е.н. Лозинською І.В. проводяться відкриті лекції.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

Рішенням вченої ради СНАУ, протокол № 10 від 25.03.2019 було затверджено Кодекс академічної етики, що визначає цінності, якими керуються учасники університетської спільноти Сумського національного аграрного університету і встановлює етичні норми відносин в академічному середовищі. Наказом ректора СНАУ від 23 квітня 2019 року № 639- ВК було утворено комісію з академічної етики, в складі 12 осіб, де головою призначено Тарельника В.Б., доктора технічних наук, професора, завідувача кафедри технічного сервісу.

При виникненні суперечливих ситуацій, що стосуються морально-етичних сторін співпраці між аспірантом та науковим керівником, кожна сторона має право звернутись до Комісії з академічної етики, що згідно своїх повноважень забезпечує сприяння формуванню активної громадянської позиції аспірантів і співробітників Університету та надає консультації з питань академічної доброчесності та інших правил академічної етики.

Для розгляду суперечливої ситуації слід звернутись до секретаря Комісії із заявою та супровідними документами, що підтверджують виникнення суперечностей. Комісія вивчає заяву і виносить рішення не пізніше 15 робочих днів із моменту її реєстрації. Рішення Комісії мають рекомендаційний характер і подаються ректору Університету або вченій раді

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

Виходячи з проведеного самоаналізу, визначено сильні сторони ОП:

1. Актуальність: має крос-дисциплінарну специфіку, яка створює перспективну конкурентну спроможність на ринку праці, бо знаходиться на перетині трьох сфер: наукової, виробничої та управлінської; є перспективною з точки зору подальшого працевлаштування та професійного зростання в Україні; формує управлінські та наукові компетентності розробляти та впроваджувати інноваційні технологічні рішення, засоби та методи технічних наук для вирішення існуючих проблем та подальшого розвитку харчових технологій.
2. Збалансованість ОП за загальними і спеціальними компетентностями, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження.
3. Наявність ОП саме в СНАУ, дозволяє поєднувати моделювання та організацію технологічних процесів переробки продукції агропромислового комплексу до харчових продуктів, здійснюючи повний цикл «від лану до столу». Крім того в університеті здійснюються всебічну підтримку здобувачів: створюються умови для розвитку особистості та самовдосконалення; підтримка їх у працевлаштуванні на профільних кафедрах; надання можливостей для професійного зростання здобувачів.
4. Академічний потенціал кафедр, який задіяний у навчальному процесі за наведеною ОП забезпечує високу ефективність навчально-наукового процесу з підготовки докторів філософії, що підтверджується науковим, освітнім та практичним досвідом викладачів. Останній постійно нарощується завдяки підвищенню кваліфікації – як професійної (Переломова О.С., Данько Ю.І., Агаджанова С.В., Турчіна С.Г., Лозинська І.В., Мельник О.Ю., Степанова Т.М., Сабадаш С.М.), так і мовної (отримання у 2019 році викладачами кафедри сертифікатів на рівні В2); завдяки особистій активності викладачів у державних бюджетних тематиках, грантах (Бідюк Д.О., Самілік М.М., Мазуренко І.К.).
5. Наявність на ОП здобувачів-іноземців розширює міжкультурні комунікації, створює передумови для розширення міжнародних наукових зв'язків, дозволяє реалізувати практику подвійного керівництва.
6. Доступ до інформаційних ресурсів для пошуку наукової інформації через бібліотеку, доступ до інформаційних ресурсів баз даних Scopus та Web of Science.
7. Орієнтація на інтереси здобувачів (здобувач є членом проектної групи).

Проте, за результатами самоаналізу визначено і слабкі сторони ОП, що потребують окремої уваги:

1. Міжнародна співпраця у підготовці здобувачів: залучення іноземних фахівців до викладання за ОП.
2. Система рейтингового оцінювання викладачів (потребує удосконалення з урахування навантаження окремих категорій НПП (гарантів ОП, членів проектних груп), що стане інструментом мотивації покращення майстерності та підходів до викладання.
3. Системна робота щодо аналізу кар'єрного шляху випускників може створити додаткову інформаційну базу оцінювання їх успішності, а отже, стане додатковим аспектом оцінювання якості ОП.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

Оскільки освітньо-наукова програма «Харчові технології» відноситься до програм, які дозволяють забезпечити досягнення сталого розвитку агропромислового комплексу та переробної галузі на місцевому, регіональному та державному рівнях, це передбачає обов'язковий її перегляд, оновлення та модернізацію у відповідності до передових світових практик в таких напрямках:

- збільшення кількості іноземних громадян, які навчаються за програмою;
- більш активне залучення іноземних науковців до реалізації програми (спільні публікації, проекти, подвійне керівництво);
- підвищення кваліфікації викладачів через навчання і стажування в провідних закордонних університетах, підвищення рівня володіння англійською мовою;
- розширення партнерських зв'язків з бізнесовими структурами щодо розвитку та впровадження наукових розробок НПП кафедр та аспірантів;
- висвітлення досягнень науковців через публікацію досліджень у провідних світових фахових виданнях із достатнім імпаکتфактором, у журналах, міжнародних наукометричних баз Scopus і Web of Science;
- створення/оновлення двомовного (українська та англійська) контенту для дисциплін ОНП; розробка/оновлення відповідного нормативного та методичного забезпечення дисциплін;
- розробка та впровадження в освітній процес нових методик навчання, які спрямовані на забезпечення стійкості професійної діяльності в умовах розвитку харчової промисловості;
- розширення ІТ-технологій у освітньому процесі (розробка дистанційних курсів для нових дисциплін);
- підготовка викладачів, які забезпечують викладання дисциплін ОНП, для роботи за передовими європейськими практиками, для формування відповідного навчального контенту;
- оновлення матеріального забезпечення для проведення експериментальних досліджень та підтвердження достовірності наукових результатів отриманих у ході виконання дисертаційних досліджень.

Для здійснення цих завдань СНАУ протягом наступних 3-х років планує отримати партнерську підтримку в результаті взаємодії із ЗВО, організаціями та установами у рамках договорів про співпрацю.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ:

Дата:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
Філософія науки	навчальна дисципліна	<i>РНП ФІЛОСОФІЯ НАУКИ.pdf</i>	N4RutTZK4ul8i5+RwWneu5hAoOiWMRK7aeGPkyCSbGM=	Мультимедійний проектор, ноутбук Lenovo A5610, доступ до електронних ресурсів електронної бібліотеки університету і глобальної мережі Інтернет, ресурси медіатеки
Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	навчальна дисципліна	<i>РНП_Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності.pdf</i>	LRlFWRWwc3nVjgKX7v5q2iRrx+Na56hEbUTDAKihCwc=	Персональні комп'ютери з програмним забезпеченням загального та прикладного призначення, стаціонарним та оп-line доступом для вирішення навчальних задач з дисципліни на лекційних (інтерактивна дошка) та лабораторно-практичних заняттях. Наочне обладнання - настінні стенди. Персональні комп'ютери марки "Celeron"-400 - 18 шт. Інтерактивна дошка MOLYBOARD IR-9083 (з встановленим програмним забезпеченням) - 1 шт. Проектор Tecro PJ-4080 - 1 шт. Підлогова підставка Smart Technologies Floor Stand FS-SB - 1 шт. МФУ HP Lazer M1005 - 1 шт.; Плоттер HP-130 - 1 шт.
Комунікації в науковому середовищі	навчальна дисципліна	<i>РНП Комунікації в науковому середовищі.pdf</i>	9ktC+b5ThJQ3TIU9QJVNesaaMGjFRqrN4hHrHmILNZo=	Мультимедійний проектор, аудіо-та відео обладнання, ПК, доступ до електронних ресурсів електронної бібліотеки університету і глобальної мережі Інтернет, ресурси медіа теки. У наявності також роздаткові матеріали для тематичних ігор та розвитку логічного мислення при комунікаційній роботі. Аудиторна дошка з рухомими щитами, оснащена магнітною дошкою і пристроями для демонстрування друкованих посібників (середній щит може бути екраном і магнітною дошкою, один з щитів може використовуватись як набірне полотно). Столи письмові, дошка аудиторна, проектор Epson MMP-S4, ноутбук Lenovo G550 - 9 шт.
Методологія проведення досліджень	навчальна дисципліна	<i>РНП_Методологія_проведення_наукових_досліджен_(корегов.).pdf</i>	67V+z5QKNzxls6T8k+hQ3jt3PB6dfe2fyuVp8aRW6BM=	Мультимедійна установка з аудіо

наукових досліджень				забезпеченням, Ноутбук LENOVO , Програмне забезпечення – Microsoft Office Word, Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, інформаційні стенди у навчальній аудиторії, нормативно-технічна документація, спеціалізована література, каталоги дозволених до використання засобів захисту рослин, інтернет сторінки стосовно технологій вирощування с.-г. культур, Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні станом на 19 серпня 2019 року, калькулятори, персональні комп'ютери, ваги лабораторні, лінійки, вологомір.
Сучасні досягнення харчової науки	навчальна дисципліна	РНП_СУЧАСНІ ДОСЯГНЕННЯ ХАРЧОВОЇ НАУКИ.pdf	u/jjt2QaPiUA5OoJ5hDMWOFwEq6XprijKdGKM18QCiwQ=	Мультимедійний проєктор, ноутбук. Для зручності встановлено Wi-Fi точку доступу. Програмне забезпечення – Microsoft Office Word, Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, нормативно-технічна документація, посібники, книги, спеціалізована література, столи письмові, дошка аудиторна.
Моделювання та планування наукового експерименту	навчальна дисципліна	РНП_Моделювання та планування наукового експерименту (корегов.).pdf	mab7BykCbENiDYT7W//A6+eKRwx+jqZsdN436Plm1ts=	1. Аналізатор якості Milkana KAM98-2A 2. Центрифуги: ДАСТАН ОПН-3.02, Комбіспін FVL-2400N 3. Центрифуга CM-3.01 - Переносна лабораторна медична центрифуга періодичної дії з частотою обертання до 4000 об/хв. 4. Центрифуга CM-8.10 Настільна лабораторна медична центрифуга періодичної дії з частотою обертання 10000 об/хв. 5. Овоскоп - ПКЯ - 10 - для визначення якості яєць 6. Баня бактеріологічна - ВУТОМ, LAVOX VNL - 65, Баня лабораторна (ВБВ-600); 7. LAVOX VNL - 65 - бактеріологічний стерильний бокс для проведення бактеріологічних досліджень 8. Люмінесцентний мікроскоп -ОМО-І2 9. рН метр150НІ 10. Магнітна мішалка ПМ 11. Мікроскопи MICROmed XS-5520 - бінокулярний, аналог Мікмед-5, Мікмед-1 в.2-20 (БІОЛАМ Р-15). 12. Стереомікроскоп XS-6220 MICROmed, удосконалений аналог МБС-10. 13. Цифровий мікроскоп з ІІSR

				інтерактивна дошка відеокамерою – 1 штук 14. Холодильник ARDO
Реєстрація прав інтелектуальної власності	навчальна дисципліна	РП Реєстрація прав інтелектуальної власності.pdf	8SLKx3VYFrLTMmu66QASvsBMmCgrG9TvjKZ2F3z8WWA=	Мультимедійна установка з аудіо забезпеченням. Ноутбук. Для зручності встановлено Wi-Fi точку доступу. Програмне забезпечення – Microsoft Office Word, Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, нормативно-технічна документація, спеціалізована література, офіційні бюлетні та описи до патентів України, бюлетні патентних відомств, періодичні видання з патентної інформації, нормативна та науково-методична література, тематичні та алфавітні каталоги, інтернет сторінки ДП «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент), калькулятори, персональні комп'ютери,.
Організація і методика проведення навчальних занять	навчальна дисципліна	Організація і методика проведення навчальних занять.pdf	25YvJmVfcaUMjilV2n7HdU+dZmWuwOGgFmV793iaae8=	Інтерактивна дошка, проектор та екран для презентації лекційних матеріалів та обговорення презентацій аспірантів на практичних заняттях, акустична система для відео-матеріалів, презентаційний фліпчарт для проведення воркшопів та дискусій, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням (Avast! Pro Antivirus for 3 PC, Windows 10 Professional, Microsoft Office 2016, ABBYY Lingvo x6) для виконання практичних завдань. Посібники, книги, дисертації та автореферати – для швидкого посилання на джерела інформації
Організація підготовки наукових публікацій	навчальна дисципліна	РП_Організація підготовки наукових публікацій.pdf	hF5PgVdYsm4Gui8X86MasvHXejaROF9bdmEEyicMizs=	Мультимедійне обладнання з аудіо забезпеченням, ноутбук ASUS, програмне забезпечення Microsoft Office Word, слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint. Аудиторія оснащена комп'ютерами з можливістю працювати із базами даних Scopus та Web of Science. Для зручності встановлено Wi-Fi точку доступу.
Управління науковими проектами	навчальна дисципліна	РП_Управління науковими проектами.pdf	2rgHyBbmK/HUxANmbiaHyudYROGvuexcYcKg6BDpzEc=	Інтерактивна дошка, проектор та екран для презентації лекційних матеріалів та

				обговорення презентацій аспірантів на практичних заняттях, акустична система для відеоматеріалів, презентаційний фліпчарт для проведення воркшопів та дискусій, персональні комп'ютери з програмним забезпеченням (Avast! Pro Antivirus for 3 PC, Windows 10 Professional, Microsoft Office 2016, ABBYY Lingvo x6) для виконання практичних завдань. Посібники, книги, дисертації та автореферати - для швидкого посилання на джерела інформації
Іноземна мова за професійним спрямуванням	навчальна дисципліна	<i>РНП_ІНОЗЕМНА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ.pdf</i>	/KV1215joZdnA0s8OdWryTksvaiXUdvPifAw0YdEiYM=	Лінгафонно-методичний кабінет на 25 робочих місць зі спеціалізованим програмним забезпеченням, високоякісною аудіо-гарнітурою, інтерактивною дошкою для висвітлення за допомогою проектору на широкому екрані відеоматеріалів Персональний комп'ютер Pentium IV/1.6 ГГц (25 шт.), аудіо гарнітура (25 шт.), акустична система Genius SP-HF1201A 1 шт., комутатор D-Link SES-1016D - 1 шт., інтерактивна дошка, мультимедійний проектор LED Projector UC30 - 1 шт.
Методика підготовки наукових праць іноземною мовою	навчальна дисципліна	<i>РНП_Методика підготовки наукових праць іноземною мовою.pdf</i>	2a9UVyog/tVpra3WIOrMAFDZroZ06/HgDOfqICl4Z2g=	Сучасний лінгафонний кабінет на 20 робочих місць, який поєднує: спеціалізоване програмне забезпечення, персональні комп'ютери на робочих місцях, високоякісну гарнітуру, комутатор і акустичну систему. Екран, Проектор LED Projector UC30 ПК Pentium IV/1.6 ГГц Тип ПК: PentiumIV 505 2660/512/80 Gb (20 шт. з гарнітурою) Акустична система Genius SP-HF1201A 1 шт., комутатор D-Link SES-1016D - 1 шт.
Педагогічна практика	практика	<i>Педагогічна практика 19-20.pdf</i>	TDXndGfOITY1ugaavE+bkaikapitc+vJR0Im1J7VbKM=	

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування - також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення - також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ID викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
169293	Переломова Олена Степанівна	професор			0	Філософія науки	Проходження відповідного науково-педагогічного стажування тривалістю не

						менше 6 місяців. Харківський національний технічний університет сільського господарства ім. Петра Василенка, свідоцтво СПК №00498741/01/17 від 06.02.2017 р. тема: «Філософія людського спілкування». Риторическая личность в коммуникативном пространстве // Мова і культура. (Науковий журнал). – К.: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2018. – Вип. 19. – Т.IV (184). – С. 30-37. Відображення в літературних творах еволюції духовних пошуків українського народу в добу реформації // Реформація-500: загальноєвропейський та український контекст: Альманах / Упоряд. О.Киричук, М. Омельчук, І.Орлевич.- Львів : видавничий відділ Львівського музею історії релігії, Логос, 2018. – С. 62 – 68	
10394	Агаджанова Світлана Володимирівна	доцент, завідувач кафедри			0	Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності	2019 р. - міжнародне стажування за програмою Computer engineering: Information Systems and technologies, Академія управління та бізнесу, м.Ополе, Польща. 2018р. - НТТУ «Національний авіаційний університет», Навчально-науковий інститут інформаційно-діагностичних систем, м. Київ. Посвідчення про підвищення кваліфікації №20026/ПК від 29.06.18 р. кваліфікації в НТТУ 2015р. - підвищення «Харківський політехнічний інститут» м. Харків, за програмою відкритого дистанційного курсу «Практикум тьютора». Сертифікат від 25.12.2015р Scopus: 1. Information technologies in the educational process as the basis of modern distance learning / Agadzhanova, S., Viunenko, O., Tolbatov, A., Vyganaylo, S., Tolbatov, V., S., Tolbatov, S. / 2016 Modern Problems of Radio Engineering, Telecommunications and Computer Science, Proceedings of the 13th International Conference on TCSET 2016 - Lviv-Slavske, 2016. - P. 718-720. 2. Using cloud technologies based on intelligent agent-managers to build personal academic environments in E-learning system / Agadzhanova, S., Tolbatov, A., Viunenko, O., Tolbatova, O. / 2017 2nd International Conference on Advanced Information and Communication Technologies, AICT 2017 - Proceedings - Lviv, 2017. - P. 92-96.
287041	Данько Юрій Іванович	проректор з наукової роботи			0	Комунікації в науковому середовищі	Варшавський університет, Диплом №4208/V/2016 «Інноваційний університет та лідерство. Фаза II: забезпечення якості та інтернаціоналізація»; 5 травня 2016 року; Козак, Ю. Г., Воронова, О. В., Уханова, І. О., & Уханова, І. О. (2014). Міжнародний маркетинг. «Центр учбової літератури». 294 с. Данько Ю. І. Формування систем забезпечення конкурентоспроможності аграрних підприємств : монографія / Ю. І. Данько. – Суми: Університетська книга, 2016. – 324 с. 1. Kostyuchenko, N., Petrushenko, Y., Smolennikov, D., & Danko, Y. (2015). Community-based approach to local development as a basis for sustainable agriculture: experience from Ukraine. International Journal of Agricultural Resources, Governance and Ecology, 11(2), 178-189. 2. Petrushenko, Y. M., Kostyuchenko, N. M., & Danko, Y. I. (2014). Conceptual Framework Of Local Development Financing In Undp Projects In Ukraine. Aktual'ni Problemy Ekonomiky= Actual Problems

							in Economics, (159), 257.
190745	Власенко Володимир Анатолійович	завідувач кафедри, професор			0	Методологія проведення наукових досліджень	Проходив підвищення кваліфікації - Національний університет біоресурсів природокористування України ННІ післядипломної освіти Тема «Оптимізація навчального плану щодо високоякісної підготовки фахівців напрямку підготовки «Агрономія» для зони Лісостепу». Свідчення 12СПВ 105054 від 20.03.2015 р. Словник термінів з біологічного захисту рослин для студентів 4 курсу з напрямку 6.010905 «Захист рослин» денної та заочної форми навчання / В. А. Власенко, В. М. Сарбаш // Рекоменд. до вид. вч. рад. Навчально-наукового інженерно – технолог. ін-ту СНАУ. Протокол № 9 від «22» травня 2012 року. – Суми: Сумський НАУ, 2012. – 54 с. Селекція, насінництво і технології вирощування зернових колосових культур у Лісостепу України / За ред. В.Т. Колучого, В.А. Власенка, Г.Ю. Борсука.- К.: Аграрна наука, 2007. – 800 с.
101144	Степанова Тетяна Михайлівна	старший викладач			0	Сучасні досягнення харчової науки	Відповідає пунктам 1, 2, 3, 6, 10, 13, 15 зазначених у пункті 30 Ліцензійних умов
206368	Фотіна Тетяна Іванівна	завідувач кафедри, професор			0	Моделювання та планування наукового експерименту	Харківський зооветеринарний інститут, 1978 р., «Ветеринарія», ветеринарний лікар. Диплом з відзнакою П № 639819 від 28.07.1978 р. Доктор ветеринарних наук (ДД № 003512 від 14.04.2004 р.), 16.00.03 – ветеринарна мікробіологія та вірусологія, тема дисертації: «Теоретичні і практичні основи контролю основного спектру умовно-патогенних мікроорганізмів при інфекційних хворобах птиці», Професор кафедри вірусології, патанатомії та ветсанекспертизи (Атестат 02ПР № 003591 від 16.06.2005 р.). Surai, Peter, Mezes, Miklos, Fotina, T. I.& Denev, S. D. (2010). Mycotoxins in Human Diet: A Hidden Danger. Modern Dietary Fat Intakes in Disease Promotion. Nutrition and Health Series, 275-303. DOI:10.1007/978-1-60327-571-2_18 (Scopus).
73590	Турчина Світлана Григорівна	доцент			0	Реєстрація прав інтелектуальної власності	Національний університет біоресурсів і природокористування України; ННІ післядипломної освіти. Тема «Інноваційна спрямованість педагогічної діяльності». Свідчення 12СПВ № 178547 від 12.06.2015р. ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля»; тема: Управління змінами. Міжнародна торгівля. Інтелектуальна власність. Дніпро.15.05-13.06.2019р. Свідчення 12СПК № 880633 від 26.06.2019 р. Вища школа економіки та менеджменту в м. Ополь (Польща) Тема: «Менеджмент. Публічне управління і адміністрування. Економіка і бізнес. Міжнародний досвід та регіональні особливості» Сертифікат № 067 (2020 р.) 1. Турчина С.Г. Активізація розвитку інтелектуального бізнесу в умовах інтеграції України до Європейського Союзу / С.Г. Турчина // Економіка та суспільство: електронне наукове фахове видання - Мукачівський державний університет. – Випуск 2. - 2016. С. 206 – 209 – Режим доступу до журн.: http://economyandsociety.in.ua 2. Турчина С.Г. Розвиток економіки знань в умовах інтеграції України до світового господарства / С.Г. Турчина // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство». Випуск 13 – 2017. С. 133-136 – Режим доступу до журн.: www.visnyk-

							econom.uzhnu.uz.ua
130730	Дубовик Світлана Григорівна	доцент, завідувач кафедри			0	Організація і методика проведення навчальних занять	1. Дубовик С.Г. Взаємозв'язок між продуктивністю праці та обсягом випуску продукції при вивченні конкурентоспроможності підприємства (на прикладі ДП «Сумська біологічна фабрика»)/ С.Г.Дубовик, А.О.Радько // Збірник наукових праць з актуальних проблем економічної науки.- Дніпропетровськ:ВД «Гельветика», 2013, с.66-71 2. Дубовик С.Г. Чинники активізації інноваційної діяльності аграрних підприємств / С.Г.Дубовик, А.О.Радько // Вісник СНАУ, серія «Економіка і менеджмент» №8 – 2014.- с.151-154 3. Дубовик С.Г. Розвиток емоційного інтелекту сучасних менеджерів як умова їх успішної діяльності / Дубовик С.Г., Драбчук Т.І. // Вісник СНАУ, серія «Економіка і менеджмент» №5 (60) – 2014.- с.8-14
291670	Шевченко Тетяна Іванівна	доцент			0	Організація підготовки наукових публікацій	Посвідчення щодо зарахування результатів підвищення кваліфікації за накопичувальною системою у 2014-2015 н.р. відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників СумДУ» (Наказ № 0010-II від 8.01.2015) Статті у Scopus/Web of Sciences (за останні п'ять років) 1. Shevchenko T., Laitala K., Danko Yu. 2019. Understanding Consumer E-Waste Recycling Behavior: Introducing a New Economic Incentive to Increase the Collection Rates. Sustainability, Vol. 11, No. 9, 2656. 2. Shevchenko T., Kronenberg J. 2020. Management of material and product circularity potential as an approach to operationalise circular economy. Progress in Industrial Ecology, An International Journal, Vol. 14, No. 1 Progress in Industrial Ecology, An International Journal, Vol. 14, No. 1, pp. 30-57.
291453	Михайлов Андрій Миколайович	професор			0	Управління науковими проектами	1. Mikhailov A., Kletsova N. Methodology of scientific research. Educational and methodical manual. Sumy: SNAU. -2018 - 98 p. 2. Михайлов А.М. Інвестиційні ресурси аграрного сектору економіки України: наукові основи, стан, перспективи: монографія. Суми : ФОР Литовченко Є.Б., 2017. 300 с. 3. Михайлов А.М. Механізм оцінювання інвестиційного клімату та інвестиційної сприйнятливості аграрного сектору національної економіки. Національний менеджмент в умовах інтеграційних та глобалізаційних викликів: монографія. / за наук. ред. д.е.н., проф. Л.І. Михайлової. – Суми: ФОР Литовченко Є.Б., 2019. – 314 с. С.68-91.
183503	Білокопитов Василь Іванович	доцент			0	Іноземна мова за професійним спрямуванням	Посвідчення про підвищення кваліфікації на базі Сумського державного педагогічного університету ім. А.С.Макаренка ПЗ 02125510/000263-17 від 14 жовтня 2017 р. Публікації: Білокопитов В. І. Основні аспекти міжнародного виміру процесу забезпечення якості вищої освіти / В. І. Білокопитов // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології – 2016. – № 4 (58). – С. 27-33. Білокопитов В. І. Проект «Тенденції європейської вищої освіти» як джерело інформації та поширення практичного досвіду на європейському освітньому просторі / В.І. Білокопитов / В. І. Білокопитов // Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології – 2017. – № 5 (69). – С. 3-13.
153570	Марченко Тетяна Анатоліївна	доцент			0	Методика підготовки	Посвідчення про підвищення кваліфікації на базі СДПУ

					наукових праць іноземною мовою	ім.А.С.Макаренка: ПЗ 02125510/000252-17 від 15.05.2017р. Методичне забезпечення: 1. Academic Writing: (підручник для аспірантів II курсу з дисципліни «Методика підготовки наукового дослідження англійською»), ч.1,2. – Суми, 2016. – 90с. 2. Notes for The Postgraduates: Методичні вказівки щодо проведення практичних занять для аспірантів II року навчання / Суми, 2018 рік, 47 с. Публікації: 1. До питання про технічну термінологію// Філологічні трактати (науковий журнал). – Т6. - №3, 2014. – Суми: Видавництво СумДУ. – Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н.Каразіна. – С.63-68.
--	--	--	--	--	--------------------------------	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	Методи навчання	Форми оцінювання
<i>Філософія науки</i>		
Знати та розуміти філософську методологію наукового пізнання та психолого-педагогічні аспекти професійно-наукової діяльності.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»
<i>Сучасні інформаційні технології у науковій діяльності</i>		
Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
<i>Комунікації в науковому середовищі</i>		
Планувати та здійснювати освітній процес на основі сучасних методологічних принципів, застосовувати активні методи викладання, використовувати різні стратегії педагогічної взаємодії, способів комунікативного впливу, діалогічного педагогічного спілкування, а також демонструвати навички лідерства і саморегуляції на основі самопізнання.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Уміння спілкуватись діловою науковою та професійною мовою, застосовувати різні стилі мовлення, методи і прийоми спілкування, демонструвати широкий науковий та професійний словниковий запас.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Уміння застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
<i>Методологія проведення наукових досліджень</i>		
Мати передові концептуальні та методологічні знання з харчових технологій і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Глибоко розуміти загальні принципи та методи харчової науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері харчових технологій та у викладацькій практиці.	навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проектах); персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Мати систематичні знання сучасних методів проведення досліджень в області технологій харчових продуктів.	навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проектах); персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Мати глибокі знання у вибраній області наукових досліджень з технологій харчових продуктів.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого

	розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з харчових міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проєктах); персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
<i>Сучасні досягнення харчової науки</i>		
Мати передові концептуальні та методологічні знання з харчових технологій і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Глибоко розуміти загальні принципи та методи харчової науки, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері харчових технологій та у викладацькій практиці.	навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проєктах); персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Мати ґрунтовні знання предметної області, аналізувати науково-технічний рівень світової та вітчизняної харчової науки, генерувати нові ідеї та формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Мати глибокі знання у вибраній області наукових досліджень з технологій харчових продуктів.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
<i>Моделювання та планування наукового експерименту</i>		
Мати передові концептуальні та методологічні знання з харчових технологій і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Мати систематичні знання сучасних методів проведення досліджень в області технологій харчових продуктів.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Мати глибокі знання у вибраній області наукових досліджень з технологій харчових продуктів.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з харчових міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.	навчання через дослідження (в тому числі участь у виконанні бюджетних та госпдоговірних науково-дослідних робіт, участь у дослідницьких проєктах); персоналізоване навчання (Personalized Learning): індивідуальні консультації з науковими керівниками; вибіркові фахові дисципліни).	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Здатність самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
<i>Реєстрація прав інтелектуальної власності</i>		
Розробляти та впроваджувати інноваційні технологічні рішення, засоби та методи технічних наук для вирішення існуючих проблем та подальшого розвитку харчових технологій.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.
Розробляти грантові пропозиції, технічну документацію та рекомендації промисловості у сфері виробництва продуктів харчування.	активне навчання (інтерактивні методи навчання, що забезпечують особистісно-орієнтований підхід і розвиток системного, креативного та стратегічного мислення; спільне навчання у міждисциплінарних групах; «перевернутий клас»	Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді екзамену проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.

<p>методологічних принципів, застосовувати активні методи викладання, використовувати різні стратегії педагогічної взаємодії, способів комунікативного впливу, діалогічного педагогічного спілкування, а також демонструвати навички лідерства і саморегуляції на основі самопізнання.</p>		<p>за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.</p>
<p>Знати та розуміти філософську методологію наукового пізнання та психолого-педагогічні аспекти професійно-наукової діяльності.</p>	<p>навчання через викладання (learning by teaching) (педагогічна практика)</p>	<p>Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.</p>
<p>Уміння спілкуватись діловою науковою та професійною мовою, застосовувати різні стилі мовлення, методи і прийоми спілкування, демонструвати широкий науковий та професійний словниковий запас.</p>	<p>навчання через викладання (learning by teaching) (педагогічна практика)</p>	<p>Поточний контроль знань аспірантів проводиться в усній формі (опитування за результатами опрацьованого матеріалу). Підсумковий контроль знань у вигляді заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою усною співбесідою.</p>